

PARKITECT®

EVALUERING AF IDRÆTSSKOLER

AUGUST 2024

Evaluering af Idrætsskoler

Rapporten er udarbejdet af:

Lærke Lund Bech og Andreas
Bolding Christensen

Udgivet:

August 2024

Udgiver:

Forsknings- og Implemente-
ringscenter for Idræt, Bevægelse
og Læring (FIIBL), UCL Erhvervs-
akademi & Professionshøjskole,
UC SYD og Syddansk Universitet.

Billeder: De deltagende skoler
og forfatterne

Layout: Louise Stjerne Madsen,
FIIBL.

Print: Grafisk Center, SDU.

IDRÆTSSKOLE

Kvalificering og opprioritering af idræt

VIA University
College

TEAM DANMARK

DIF

INDHOLD

4	INTRODUKTION
6	EVALUERINGENS METODE
7	EVALUERINGENS TEORETISKE AFSÆT
9	ANALYSE Nørrevangskolen, Randers 9 Ulsted Skole, Hals 15 Tornhøjskolen, Aalborg Ø 19 Sønderbroskolen, Aalborg 23 Nymarkskolen, Slagelse 29 Vemmelev Skole, Vemmelev 34 Hedegårdsskolen, Ballerup 40
44	SAMMENFATNING

INTRODUKTION

Idrætsskolekonceptet arbejder målrettet med kvalificering og opprioritering af idræt i skolen, på alle klassetrin. Idrætsskolekonceptet er udviklet for at skabe de bedste rammer for skoleeleverne, så de har mulighed for at lære mere, trives bedre samt opleve bevægelsesglæde. Eleverne på Idrætsskolerne får styrket deres grundmotoriske fundament, lærer at mestre alsidige idrætslige færdigheder og øger deres sundhed.

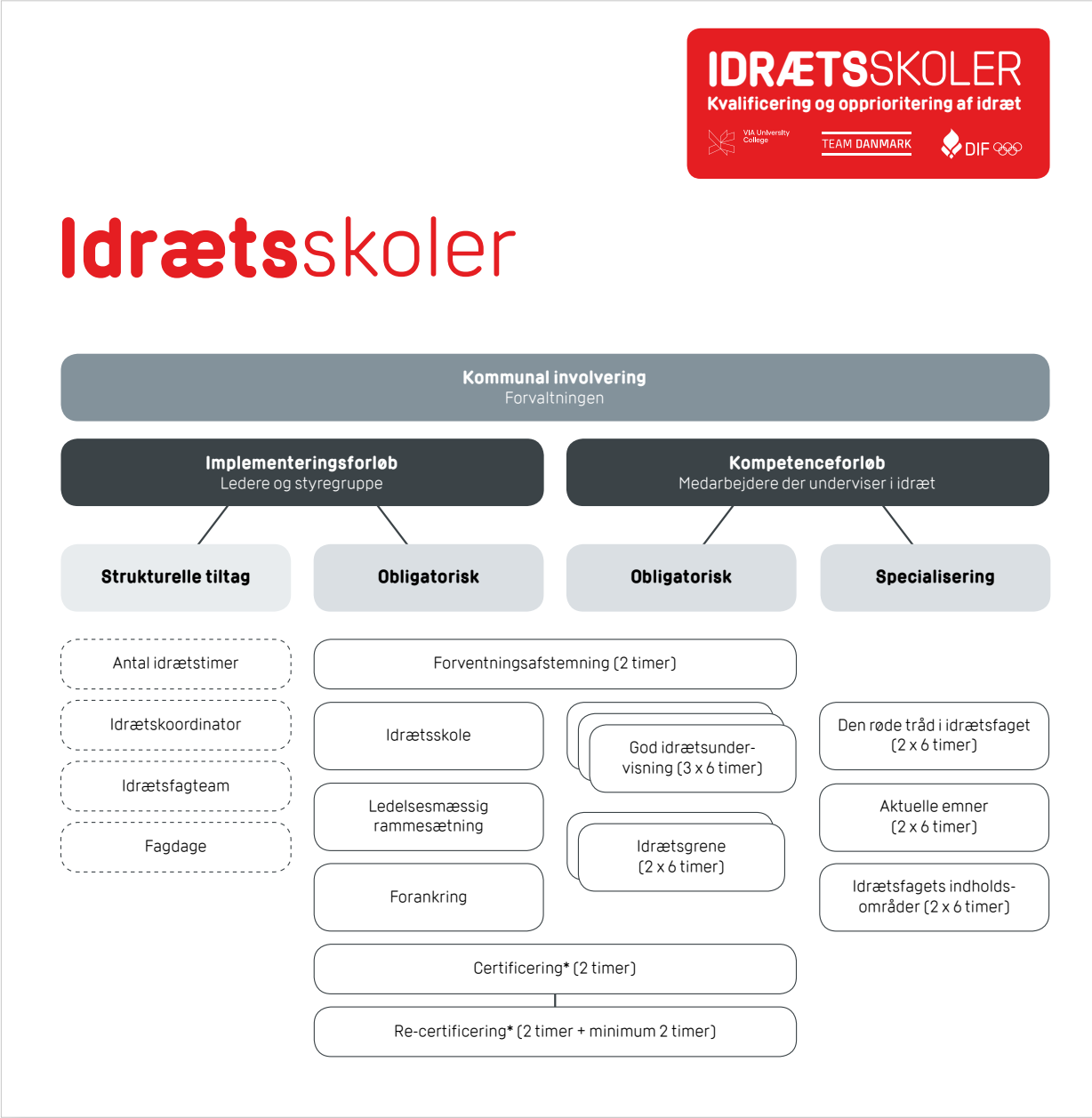
Kvalificeringen består af et helhedsorienteret kompetenceløft af alle, der underviser i idræt, med henblik på at arbejde kvalificeret med opprioriteringen af idræt. Selve opprioriteringen består i at have minimum fire, og gerne seks, ugentlige lektioners idræt på alle klassetrin – fra 1. til 9. klasse. Certificeringen som idrætsskole tildeles, når skolen har gennemført et implementerings- og et kompetenceudviklingsforløb og herefter kan præsentere strukturelle tiltag og produkter i både implementerings- og kompetenceudviklingsforløbet. Re-certificeringen foregår to skoleår efter, at skolen er blevet certificeret og har til formål at gøre status over de opsatte mål for Idrætsskolen. Yderligere er der et kompetenceudviklingsforløb på minimum to timer for dem, der underviser i idræt (figur 1 på side 5).

Idrætsskoler er et partnerskab mellem Danmarks Idrætsforbund (DIF), Team Danmark og VIA University College (VIA), samt de medvirkende skoler og kommuner.

Certificeringsforløbene begyndte i 2019 og re-certificeringerne foregår stadig. Derfor har DIF, Team Danmark og VIA et ønske om at evaluere Idrætsskolekonceptet. Evalueringen skal undersøge, hvordan skolerne lokalt har implementeret Idrætsskolekonceptet, samt hvilke fordele og udfordringer ledelsesrepræsentanter og idrætskoordinatorer oplever ved at være certificeret Idrætsskole.

Formålet med evalueringen er tredelt. For det første skal evalueringen bidrage med viden til en skærpelse og udvikling af Idrætsskolekonceptet. For det andet skal evalueringen medvirke til at Idrætsskolerne bliver klogere på, hvad de i forvejen gør godt, og hvad de med fordel kan gøre anderledes. For det tredje skal evalueringen inspirere andre skoler til at blive certificerede Idrætsskoler.

Figur 1:
Oversigt over Idrætsskolekonceptet (www.dif.dk).

EVALUERINGENS METODE

Evalueringen udspringer i den forstående forskningstype, der søger at belyse holdninger og oplevelser hos de aktører, som er en del af det undersøgte felt (Launsø, Rieper, & Olsen, 2011). Undersøgelsen er designet som et multiple casestudie, da denne undersøgelsestilgang tilbyder muligheden for at opnå detaljeret viden om komplekse fænomener (Ramian, 2007). Hver enkelt Idrætsskole vurderes som værende enkeltstående cases kendetegnet ved, at den er sjælden, og at man derfor vil lære af den (Ramian, 2007). Idrætsskolerne er syv enkeltstående cases, fordi de er de eneste Idrætsskoler i Danmark af netop den karakter, og evalueringens ene formål er netop at medvirke til at inspirere andre skoler til at blive Idrætsskoler.

Der er anvendt metodetriangulering (Andersen, 2013) med henblik på at opnå nuanceret viden om, hvordan forskellige aktører oplever at være Idrætsskole. Trianguleringen består af to typer af empiriindsamlingsmetoder – henholdsvis kvalitative interviews (Kvale & Brinkmann, 2009) og dokumentanalyser (Launsø et al., 2011). De kvalitative interviews består af i alt 13 semistrukturerede interviews. Ét interview med den facilitator, der har været koblet på de fleste idrætsskolecertificeringsforløb med det formål at få viden om, hvordan certificeringen er opbygget og gennemføres. Der er foretaget seks lederinterviews, hvoraf fem er gennemført fysisk og et er gennemført online. På den ene Idrætsskole var det ikke muligt at få et interview i stand med en repræsentant fra skoleledelsen. Der er seks idrætsskolekoordinatorterviews, hvoraf enten én eller to idrætsskoleledere har deltaget. To af interviewene er gennemført fysisk, mens fire er gennemført online.

Den ene Idrætsskole havde ikke en fungerende idrætsskolekoordinator, hvorfor skolen kun er repræsenteret med afsæt i et lederinterview. Det høje antal onlineinterviews skyldtes sygdom på det aftalte tidspunkt eller akut prioritering fra skoleledelsens side i form af intern vikardækning.

Alle interviews er gennemført ud fra en semistruktureret interviewguide, optaget samt transskriberet ud fra fastlagte retningslinjer (Kvale & Brinkmann, 2009). Sætninger, som er vurderet vanskelige at forstå er omformuleret, så det er forståeligt for læsere, der ikke har været til stede ved interviewet. Nogle af de anvendte citater er justeret for at øge læsevenligheden og naturligvis i respekt for indholdet. Interviewpersonernes navne fremgår ikke i evalueringen. De er i stedet nævnt med titel. Idrætsskolelederne er udvalgt til de kvalitative interviews, grundet deres centrale rolle i Idrætsskolecertificeringen og fordi de er idrætsslærere.

Dokumentanalysen dækker over en analyse af forskellige interne og eksterne dokumenter, så som referater fra certificerings- og re-certificeringsmøder, funktionsbeskrivelser fra skolers hjemmesider og skolernes røde tråde. Dokumenterne er anvendt som baggrundsviden i tilpasningen af interviewguiden til de enkelte Idrætsskoler samt mere deskriptive informationer som fx antallet af idrætslektioner, og hvornår skolerne blev certificerede. Empirien er deduktivt analyseret ved brug af tematisk analyse (Braun et al., 2016). Analysetemaerne er bestemt ud fra evalueringens teoretiske afsæt, som præsenteres på næste side.

EVALUERINGENS TEORETISKE AFSÆT

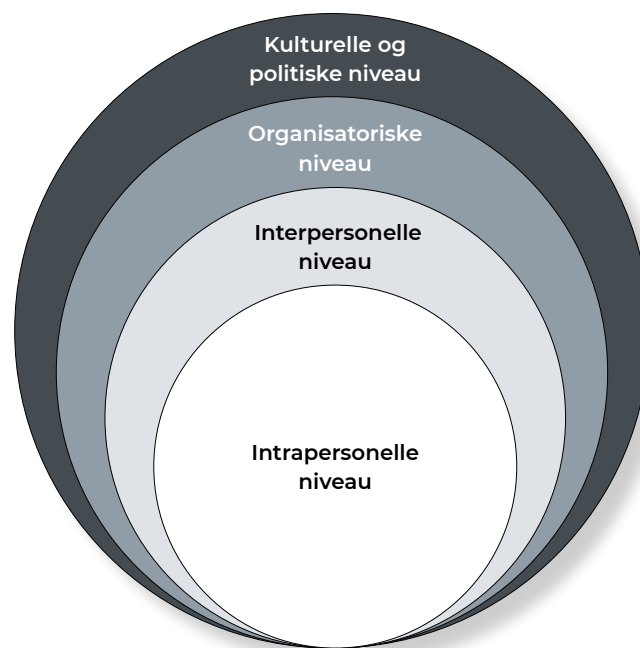
Evalueringen er bygget op om en helhedsorienteret modelteori og en mere individbaseret forandringsteori. Teorierne er dels anvendt i forbindelse med udviklingen af de semistrukturerede interviewguides og dels som analyseramme for den indsamlede empiri. Analysetemaerne varierer en smule på tværs af de syv skolecases, da interviewpersonerne har betonet spørgsmålene i forskellig grad.

Bronfenbrenners (1979) socio-økologiske model tager afsæt i et helhedsorienteret perspektiv, hvor flere forskellige faktorer, på forskellige niveauer, gensidigt påvirker hinanden. Niveauerne er analytisk opdelt i: *Det intrapersonelle niveau*, som repræsenterer individuelle forhold som fx ledelsesrepræsentanternes og idrætskoordinatorernes oplevelser med Idrætsskolekonceptet. *Det interpersonelle niveau*, der beskriver relationelle forhold såsom sparring mellem idrætskoordinatorer, opbakning fra ledelse og respons fra elever og kollegaer. *Det organisatoriske niveau*, der tager afsæt i de pågældende Idrætsskoler fysiske rammer, skemastruktur, kompetenceudvikling og ressourcer. *Det kulturelle og politiske niveau*, der omhandler (idræts)kulturen på skolen, som er defineret af fælles værdier, normer og traditioner samt de politiske rammer, der er udstukket i folkeskolereformen fra 2014, hvor certificeringerne er foregået og den nye politiske ramme, der fremgår af aftaleteksten fra folkeskolens kvalitetsprogram (2024). Derudover er det under dette niveau, at skolens samarbejde med kommunen behandles.

Den socio-økologiske model bidrager dermed til at sætte systematisk lys på, hvordan skoleledere og idrætskoordinatorer oplever at være Idrætsskole på

forskellige niveauer (figur 2). Formålet med undersøgelsen er også at bidrage med viden og erfaringer, der kan komme andre kommende Idrætsskoler til gavn. Derfor er det relevant at undersøge, hvordan Idrætsskolernes ledelser og idrætskoordinatorer tager imod det at blive Idrætsskole. Til at belyse det er Everett M. Rogers' (2003) teori om *Diffusion of innovation* relevant at anvende.

Figur 2:
Socio-økologisk model tilpasset fra Bronfenbrenner, 1979.

Der er fem forhold, der har betydning for den hastighed, hvormed nye praksisser tages imod af medlemmerne i en organisation, der i dette tilfælde er de enkelte Idrætsskoler (Rogers, 2003).

- 1) Hvorvidt idrætskoordinatorerne og ledelsesrepræsentanterne oplever, at Idrætsskolecertificeringen er forbundet med fordele i forhold til den praksis, som de er en del af (*relative advantage*).
- 2) Hvorledes den nye praksis som Idrætsskole er kompatibel med gældende normer, værdier og tidligere erfaringer (*compatibility*).
- 3) Hvorvidt det at være Idrætsskole opleves som kompleks eller simpel at indføre (*simplicity/complexity*).
- 4) Om idrætskoordinatorerne og ledelserne skal indføre den nye idrætsskolepraksis med det samme eller har mulighed for gradvis afprøvning undervejs (*triability*).
- 5) Og til sidst, hvorvidt Idrætsskolekonceptet skaber synlige virkninger hos dels eleverne og for skolen som helhed (*observed effects*).

De fem forhold bidrager til at skærpe den socio-øko-logiske undersøgelse på det intrapersonelle niveau.

ANALYSE

NØRREVANGSKOLEN, 8930 RANDERS NØ

Elevtal	498 elever fra 0.-10. klasse
Team Danmark talentklasser	Ja
Antal ugentlige idrætslektioner	5
Antal idrætskoordinatorer	3
Certificerings- og re-certificeringsår	2019 og 2024
Interviewpersoner	Afdelingsleder for eliteidræt og én idrætskoordinator

Baggrunden for at blive Idrætsskole

Nørrevangskolen blev certificeret Idrætsskole i år 2019 efter flere års overvejelser og drøftelser i ledelsen om, hvad der kunne forbedre skolens ry. Skolens leder for eliteidrætsafdeling beskriver, hvordan han i sit arbejde med at rekruttere elever til skolens eliteafdeling blev opmærksom på, at skolens ry stod i vejen, hvorfor han ønskede at ændre på den øvrige skoles profil.

“Skolen har jo et ry med at Randers Nord – Nørrevangskolen, så vidste man godt, at det var ikke et godt sted at være. Så hvad kunne man gøre for at lave sådan et paradigmeskift eller lave en ændring i kulturen og tankegangen i forhold til det i Randers Nord.” – Afdelingsleder for eliteidræt.

I beslutningsprocessen, om at blive Idrætsskole, er det særligt argumenter om, at idræt og fysisk aktivitet kan bidrage positivt til både elevernes trivsel og

indlæring, der bliver vægtet i forhold til at gå ind i arbejdet med at blive certificeret Idrætsskole. Med andre ord anser skolen således idræt som et middel til at skabe bedre trivsel og indlæring blandt eleverne, hvilket de i sidste ender også håber bliver et middel til at ændre skolens ry og rekrutteringsudfordringer.

DET INTRAPERSONELLE NIVEAU

Oplevede fordele og synlige virkninger

I interviewene er både afdelingslederen for eliteidræt samt en af skolens idrætskoordinatorer blevet spurgt til, hvilke fordele og synlige virkninger de oplever i forhold til at være certificeret Idrætsskole. Afdelingslederen oplever, at eleverne i talentklasserne og de øvrige elever har fået et bedre sammenhold og at kløften mellem “os og dem” er blevet mindre.

“Jeg synes, at børnene er blevet bedre til at tale sammen og forstå hinanden. Eleverne i talentklasserne træner jo vildt meget, men gjorde ikke noget

hernede (i den øvrige skole red.). Her der havde man jo 1,5 times idræt om ugen, så der synes man jo bare, at dem i talentklasserne, de var bindegale. Men nu er det som om, at de har noget sammen. Der er blevet bygget en bro.” – Afdelingsleder for eliteidræt.

Skolens koordinator pointerer dog, at han fortsat kun oplever, at det er eleverne i talentklasserne, der identificerer sig som idrætsskoleelever. For de øvrige elever fylder idrætten ikke så meget, at det er en del af deres skoleidentitet.

Efter beslutningen om at blive certificeret Idrætsskole har skolen forsøgt at implementere en række initiativer, der skal øge mængden og kvaliteten af bevægelse. Skolen har i den forbindelse indført “motorisk screening” af eleverne i 0.-1. klasse for at kunne understøtte motorisk svage børn. For udskolingseleverne har skolen for nyligt indført morgentræning inden de skriftlige eksamener. Derudover har skolen en forventning om, at skolens lærere indtænker bevægelse i deres undervisning. Ser vi på hvilke synlige virkninger, skolen oplever ved at være certificeret Idrætsskole, nævner afdelingslederen at skolen har fået 71 nye elever i løbet af det igangværende skoleår og at elevernes karaktergennemsnit er højnet. Derudover har skolen iværksat en intern spørgeskemaundersøgelse, der blandt andet peger på, at eleverne generelt er glade for at komme i skole og bevæge sig, og at flere og flere går til idræt i deres fritid.

Oplevede udfordringer

Som et led i kompetenceudviklingsforløbet har skolen udviklet en rød tråd i forsøget på at skabe sammenhæng og progression, mellem den idræt eleverne møder gennem deres skoletid. Ifølge koordinatoren er det dog ikke et værktøj, som skolens idrætslærer anvender i det daglige i særlig høj grad. Det skyldes for det første, at det, der er blevet skrevet ind i den røde tråd, er noget idrætslærerne oplever

at de allerede arbejde med før kompetenceforløbet, hvorfor den røde tråd ikke bliver anset som noget der tilføjer yderligere værdi. For det andet peger han på, at det som ny idrætslærer, kan være svært at sætte sig ind i et skriftligt arbejde, som nogle andre har udarbejdet, og at den røde tråd kan komme til at virke bindende i forhold til lærernes autonomi. Koordinatoren påpeger også, at idrætslærerne kan være lidt tøvende i forhold til at koble deres undervisning med den røde tråd, da man så vil blotte sig, hvis der er noget af indholdet, man ikke når eller arbejder med på en anden måde, end der er lagt op til i idrætsfagteamet.

”Nogle, mig selv inklusiv, kan være sådan lidt tøvende med at stemple helt ind i den røde tråd, fordi så blotter man det, man ikke når, selvom man har en oplevelse af, at man egentlig er lykkes med sin undervisning. Derfor kan det også godt føles lidt som om, at vi skal bruge det for at kunne dokumentere, at vi har nået det vi skal.” - Idrætsskolekoordinator.

Koordinatoren, der her udtaler sig som idrætslærer, har altså en oplevelse af, at den røde tråd i højere grad er en spændetrøje end et didaktisk værktøj.

DET INTERPERSONELLE NIVEAU

Idrætsskolekoordinatorens rolle

På Nørrevangskolen er der tre idrætsskolekoordinators, hvor af den ene har været ansat før skolen er blevet certificeret Idrætsskole, mens de to andre er blevet ansat efterfølgende. De tre koordinators er alle valgt til rollen grundet deres faglige baggrund. Udover at være idrætslæreruddannet, varetager de også en stor del af idrætsundervisningen og ser generelt et spændene potentiale i at være Idrætsskole.

”Idrætsfaget er jo for mange af vores kolleger andenprioritetsfaget, kan man sige. De ser sig selv først som dansklærer og så som idrætslærer bagefter.”

ter, hvor vi (idrætskoordinatorer red.) i hvert fald er idrætslærer først". - Idrætskoordinator.

En af koordinatorerne beskriver, at han netop søgte jobbet på Nørrevangskolen, fordi idræt var et fag, der blev prioriteret.

"Jeg har idræt som et stort fag, og det er ikke så nemt at få andre steder. Jeg oplever, at det er privilegeret, at faget bliver prioriteret. Og der er mange ting, som kan lade sig gøre." - Idrætskoordinator.

Skolens profilering som Idrætsskole, har altså også haft en betydning i forhold til, at lærer, der er særligt optaget af idrætsfaget, vælger at søge job på skolen. Den ene idrætskoordinator fortæller, at skolen har haft et mål om at bevægelsen i undervisningen skulle kobles til det faglige indhold, hvilket han oplever har været en udfordring for mange af skolens lærer.

"Undersøgelsen fra sidste år viste, at der var et pres på at gennemføre fagfaglig bevægelse. Det synes flere var svært at lykkedes med, fordi der kommer man til kort, fordi man fandt ud af, at variationen af hente-diktat var ligesom begrænset". - Idrætskoordinator.

I tråd med dette fortæller afdelingslederen, at den fagfaglige bevægelse for mange af lærerne opleves som mere forberedelsestung. På den baggrund har skolen valgt at lærerne i fremtiden kan vælge at adskille bevægelsen fra det faglige indhold, fx i form af brain breaks. Ifølge koordinatoren kan det dog blive en udfordring at omstille sig på, da lærerne i sin tid er blevet præsenteret for en diskurs om, at værdien af bevægelse i undervisning opstår, når det sker i samspil med fagets faglige indhold. Han frygter derfor, at mange af lærerne vil have svært ved at forstå diskursskiftet.

"Så kaster man det hele (bevægelse i undervisningen red.) over bord, fordi så synes man også at brain breaks er åndssvagt, da det ikke er fagligt. Og det er jo bare rigtig ærgerligt." - Idrætskoordinator

Samspillet mellem leder og idrætskoordinator

Det har for skolens afdelingsleder været vigtigt, at Idrætsskolekonceptet blev bæredygtigt, så det ikke blev erstattet af et andet koncept få år senere. Afdelingslederen beskriver i den sammenhæng, hvordan han har haft et behov for at være en del af de mange elementer som skolen satser på, skal være en del af deres Idrætsskolekoncept. Det gælder alt fra foreningskontakt til sparring med lærer i forhold til at få implementeret bevægelse i undervisningsfagene.

"Jeg har hørt bemærkningen "det går nok over lige om lidt", men nej jeg går virkelig all in. Jeg har lavet stikprøver inde i MinUddannelse, for at se om lærerne husker at indtænke bevægelse. Så vi har været lidt efter dem, hvor det manglede. Så kan man jo tage en dialog derfra og spørge "er det fordi, det er svært?" - Afdelingsleder for eliteidræt.

I forlængelse heraf påpeger afdelingslederen, at han gerne ser, at ejerskabet til konceptet bredes mere ud, og at idrætskoordinatorerne i den sammenhæng bør overtage flere af hans opgaver. Både afdelingslederen og den ene idrætskoordinator nævner at koordinatorerne, gennem det seneste stykke tid, har fået flere opgaver. De har blandt andet overtaget ansvaret for kontakten og koordineringen med lokalforeningerne i forbindelse med konceptet idrætsdage, samt ansvarlige for at inspirere deres kollegaer til at indtænke bevægelse i undervisningen.

DET ORGANISATORISKE NIVEAU

Fysiske rammer

Grundet et øget pres på skolens lokaler og idrætsfaciliteter, har skolen valgt at sammenlægge flere af

de ekstra idrætstimer til hele idrætsfagdage, hvor skolens klasser på skift er ude og besøge idrætsforeninger i lokalområdet. Det har både frigiver "haltid" til andre af skolens klasser, der ikke er på ekskursion, og derfor mindsker det ugentlige pres på idrætsfaciliteterne. Udover at lette presset på de fysiske lokaler, beskriver idrætskoordinatoren, at det har en positiv betydning for elevernes optagethed af idrætten, at både lokale og underviser er skiftet ud, da de således skal agere som "gæster". Derudover bruger idrætslærerne typisk fagdagene som afslutning på et forløb, de har arbejdet med i den øvrige idrætsundervisning, hvilket også kvalificerer elevernes møde med den givne idræt. En anden fordel forbundet med denne form for foreningssamarbejde er, at flere af skolens elever efterfølgende har været interesseret i at starte til en idræt i en af lokalforeningerne.

"Eleverne føler sig også mere sikre, når de gerne vil noget, så kommer de ind på kontoret til mig. 'Jeg kunne mega godt tænke mig at gå til gymnastik', nå men fint nok, så må vi jo sørge for det, og så har de jo set lokalet. De ved, hvor de skal køre hen om eftermiddagen, så jeg skal egentlig bare sige til dem, at de skal komme, og at de skal køre klokken 15". – Afdelingsleder for eliteidræt.

I forbindelse med at skolen bliver certificeret Idræts-skole, ønsker skolens ledelse at tydeliggøre at Nørrevangskolen er et sted, hvor bevægelse er i centrum. Afdelingslederen fortæller, hvordan der er blevet gjort op med eksisterende regler for færdsel på gangene, så løb nu er tilladt. For at understøtte den (løbende) adfærd er der etableret timere, så eleverne har mulighed for at tage tid på, hvor hurtige de er om at løbe fra A til B, og på den måde kan eleverne i princippet have idræt på gangene. Endvidere har skolen etableret en pumtrack, som eleverne kan cykle på samt nye fodboldbaner.

De forskellige tiltag har til formål at invitere skolens elever til bevægelse og fysisk aktivitet - også uden for idrætsfaget.

"Fra dag ét af har jeg sagt, 'vi må løbe på gangene' for eksempel. Det er jo ikke noget, men det har alligevel gjort noget, fordi så har vi fået sådan nogle timere på, sådan så man kan lave bip-test. Tanken med det var, at så kunne man lave idræt på gangene. Vi har fået en pumtrack, vi har fået nye fodboldbaner og sådan noget. Men det var egentlig ikke tænkt til idrætsundervisningen, men mere på bevægelse, altså motivation til at bevæge sig. Når man kommer ind på skolen, skal det være sådan, at man tænker 'okay det er fedt nok at bevæge sig her'". – Afdelingsleder for eliteidræt.

Skolens idrætskoordinator beskriver ligeledes tiltagene som en form for visuel identitet, der er med til at fortælle, hvordan skolens elever skal være sammen.

Strukturering af idrætstimer

På Nørrevangskolen har eleverne i gennemsnit 5 idrætstimer om ugen, hvoraf de 4 timer afvikles som to dobbeltlektioner i løbet af en uge, mens den sidste time "gemmes" og afvikles som en del af idrætsfagdage, der afholdes ca. 7 gange på et skoleår. Når skolens elever går i 4.-6. klasse anvendes to af lektionerne til svømning.

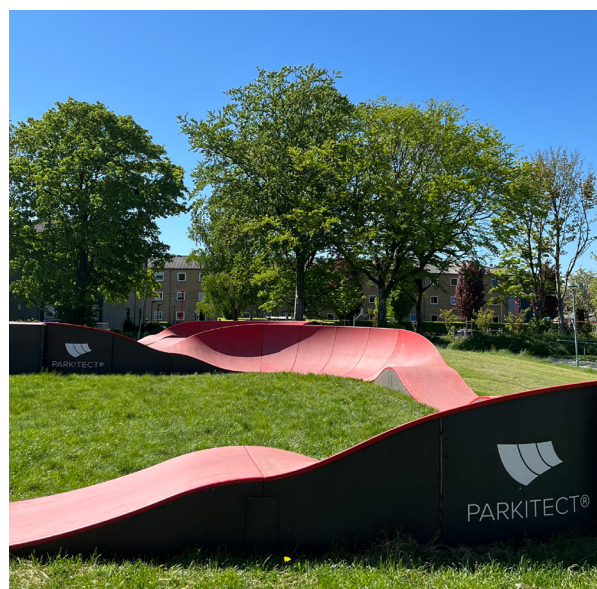
Det er skolens idrætslærere, der varetager den ordinære idrætsundervisning, mens det er den lokale svømmeforening, Neptun, der står for svømmeundervisningen. Det er idrætskoordinatorene, der i samarbejde med skolens kontor står for etableringen af kontakten til de lokale idrætsforeninger og sørger for transport, mens undervisningen er tilrettelagt i et samarbejde mellem idrætslæreren og foreningen, dog er det en instruktør eller træner, der

Billede 1:
Invitation til løb på gangene.

Billede 2:
Invitation til bevægelse uden for klasselokalet.

Billede 3:
Ny-etableret pumptrack på Nørrevangskolen.

primært står for gennemførelsen af undervisningen på fagdagene.

“Og så har vi så en professionel altså en foreningsmand, til at stå for idrætsundervisning. På den måde, så højner vi jo kvaliteten, kan man sige. Om jeg skal ned og spille volleyball, så er det jo nogle gange en professionel eller en landsholdstræner, der står der, og så må kvaliteten jo blive højere end hvis, det er en idrætslærer, der står der” – Afdelingsleder for eliteidræt.

DET KULTURELLE OG POLITISKE NIVEAU

Nørrevangskolen som Idrætsskole i fremtiden

I interviewet bliver afdelingslederen spurgt til, hvordan han forestiller sig, at deres Idrætsskole bliver når der, med den nye folkeskoleaftale, fjernes 90 timers idræt fra udskoling og den understøttende undervisning forsvinder. Afdelingslederen fortæller at skolen på nuværende tidspunkt har besluttet at fortsætte med Idrætsskolekonceptet. Det betyder, at eleverne på Nørrevangskolen vil blive ved med at have fem lektioners idræt om ugen, også selvom fa-

get på et politisk niveau tegner til at blive mindre. I en fremtidig Idrætsskole ønsker afdelingslederen at bevare det koncept, de har på nuværende tidspunkt, dog har han et mål om, at koordinatorene får ansvaret for flere af de opgaver, han sider med i forbindelse med fagdagene. Derudover ser han gerne, at skolens ambitioner for bevægelse og fysisk aktivitet også kan snige sig ind på lærerværelset, fx i form af møder, hvor der indgår fysisk aktivitet

”I stedet for at have de der møder, hvorfor så ikke gå en tur og snakke om det. Man behøver ikke altid bare sidde ned og få en kop kaffe og kage. Det er jo lige så meget lærerne, der er forbillederne. Man behøver ikke altid være så låst i at sidde foran skrivebordet.” – Afdelingsleder for eliteidræt.

ULSTED SKOLE, 9370 HALS

Elevtal	96 elever fra 0.-6. klasse
Team Danmark talentklasser	Nej
Antal ugentlige idrætslektioner	6
Antal idrætskoordinatorer	2
Certificerings- og re-certificeringsår	2020, 2021 og 2023
Interviewpersoner	Skoleleder og to idrætskoordinatorer

Baggrunden for at blive Idrætsskole

Ulsted Skole blev certificeret Idrætsskole i år 2020 efter Aalborg kommune søgte skoler, der var interesseret i at deltage i konceptet. Motivationen for at blive Idrætsskole handlede dengang om at skabe en tydeligere skoleidentitet.

“Vi mangler noget fælles tredje, vi mangler noget, nu siger jeg profil, vi mangler ”hvad er vi - udover at være en lille landsbyskole?”, og der var det her et greb ind i det.” -Viceskoleleder.

Derudover fortæller viceskolelederen, at skolens elevgruppe i stigende grad kommer fra sårbare og ressourcetsvage familier, og at eleverne generelt er fagligt udfordret, hvorfor skolen ser idræt som et middel til både at give eleverne nogle gode oplevelser og øge deres faglige niveau.

“(…) idræt og bevægelse. Det giver smil på læben - ”sved på panden og smil på læben”, og det har vi faktisk brug for. Vi skal skabe oplevelser, der skaber glæde – og der sad vi jo rundt om bordet og sagde, jamen, det ved vi idræt har gjort for os, så kunne det også være en vej for vores elever. (...) Men der bliver

visionen, at vi igennem sved på panden og smil på læben også kan højne det faglige niveau.”-Viceskoleleder.

DET INTRAPERSONELLE NIVEAU

Oplevelser med Idrætsskolekonceptet

Ulsted Skole har valgt, at de i det kommende skoleår ikke skal være Idrætsskole længere. Det har de valgt på baggrund af primært tre grund. For det første ser skolen ingen synlige tegn på at eleverne er blevet styrket fagligt, hvilket ellers var et af deres argumenter for i første omgang at blive Idrætsskole. På trods af dette oplever skolen, at Idrætsskolekonceptet har haft en positiv betydning for elevernes idrætsglæde samt idrætsdeltagelse i fritiden.

“(…) det er forkert at sige, at konceptet ingen forskel har gjort, men altså det er begrænset, altså vi har fået noget idrætsglæde, og vi får introduceret dem for nye muligheder at gå til, og vi har mange børn, der går til ting i fritiden. Men effekterne på det faglige resultat, som var det forskningen ligesom lagde for dagen, det har vi ikke set på den baggrund. Så vi har sadlet om og blandt andet også derfor valgt ikke at være en del af konceptet.” -Viceskoleleder.

For det andet ønsker skolen at forkorte elevernes skoledag, hvorfor de ikke ser, at der kan være plads til den ekstra idræt. Argumentet for at forkorte skoledagen handler om, at skolen ikke oplever, at eleverne er i stand til at modtage undervisning sidst på dagen. For det tredje oplever særligt idrætskoordinatorerne, at arbejdet med den røde tråd er for omfattende i forhold til den værdi, det skaber i idrætsundervisningen. Idrætskoordinatorerne peger på, at det særligt er det relativt lave antal elever og få klasser, som har betydning for, at det for dem ikke giver mening at koncentrere arbejdet om den røde tråd. Koordinatorerne oplever ikke, at de har samme udfordringer med at skabe sammenhæng i idrætsundervisningen på tværs af årgangene, som det kan være tilfældet for skoler med mange klasser.

"Når man er så lille en skole, så kan man jo overleve hurtigere end på en større skole... Vi overleverer jo hen over kaffen" - Idrætskoordinator.

Dog peger idrætskoordinatorerne på, at processen med at udvikle den røde tråd var med til at give indblik i målene for de forskellige klassetrin. Viceskolelederen påpeger også at skolen, på trods af deres valg om at afvikle Idrætsskolekonceptet, tager flere elementer med fra konceptet. Hun fremhæver blandt andet skolens månedlige idrætsdage, hvor eleverne møder forskellige idrætsforeninger fra lokalområdet, som de i samspil med kortere skoledage, håber vil være med til at styrke elevernes tilslutning til foreningslivet.

Derudover har skolen fortsat et ønske om, at bevægelse skal fylde en del af elevernes skoledag. Ifølge viceskolelederen har skolen i den forbindelse gode erfaringer med aktivitetskasser, der indeholder forskellige rekvisitter, som er med til at understøtte bevægelsesaktiviteter i den øvrige undervisning.

Selvom de på Ulsted Skole ikke oplever de forandringer, som de havde håbet i forbindelse med at være Idrætsskole, er viceskolelederen ikke i tvivl om, at det har haft en positiv betydning for skolens branding udadtil.

"Vi har fået sat Ulsted på landkortet, eller kommunekortet, og har fået vendt en historie om, at det her, det er en skole, hvor der ikke sker noget. Altså man er aktiv herude, og der er nogle udviklingsprocesser i gang, og selvom vi ikke er en stor skole, så foregår der rigtig mange positive ting." -Viceskoleleder.

Billede 4:
Skolens eget idrætsskolebanner.

DET INTERPERSONELLE NIVEAU

Samspeilet mellem leder og idrætskoordinatorer

Både skolens viceleder og koordinatorer beskriver samarbejdet imellem dem som positivt og konstruktivt. De to idrætskoordinatorer oplever begge at deres leder deltager i de idrætsrelateret møder, hvor hun er lyttende og imødekommer de udfordringer, der er forbundet med at være idrætskoordinator, som det fx er tilfældet med arbejdet med den røde tråd.

“Hun lytter i forhold til de ting, der så ikke fungerer og får rettet til, så det spillede bedst muligt.”
-Idrætskoordinator.

På Ulsted Skole har de to idrætskoordinatorer, både en række fællesopgaver og nogle opgaver de løser hver for sig. En af opgaverne består i at holde opsyn med faglokalerne og dermed sørge for, at faciliteter og materialer er som de skal være. Derudover er deres rolle også af mere vejledende karakter i forhold til kollegaer, der søger sparring i forbindelse med bevægelsesaktiviteter i undervisningen.

En anden opgave består i at planlægge de forskellige aktiviteter, der skal foregå på idrætsdagene, herunder at sikre at deres kollegaer er sat ind i det, der skal foregå. De to koordinatorer udtrykker en generel tilfredshed med de opgaver og den tid, de er blevet stillet til rådighed, med undtagelse af den tid de har fået til arbejdet med den røde tråd. Derfor er de også glade for at deres leder har valgt at fjerne netop det arbejde fra listen over opgaver, de skal løse som idrætskoordinatorer.

DET ORGANISATORISKE NIVEAU

Fysiske rammer

Hverken viceskolelederen eller koordinatorerne oplever et pres på skolens idrætslokaler i forbindelse med at de har fået flere idrætstimer, hvilket de på-

peger hænger sammen med, at de er en lille skole med få elever til at deles om faciliteterne. Alligevel har skolen valgt at etablere en række ny udefaciliteter i forbindelse med deres certificering. Skolen har blandt andet fået en klatrevæg og et parkouranlæg, som ifølge idrætskoordinatorerne delvist bliver brugt af eleverne.

Strukturering af idrætstimer

Ulsted Skole har siden de blev certificeret afprøvet forskellige koncepter i forhold til at implementere, den ekstra idræt, som det kræver at være certificeret Idrætsskole. I de første to år har den ekstra idræt været konverteret til et dagligt bevægelsesbånd af 20-25 minutters varighed placeret på forskellige tidspunkter i løbet af skoledagen. Bevægelsesbåndet kunne bestå af forskellige aktiviteter, hvor eleverne fik pulsen op fx gennem en løbetur eller mere organiseret leg. En evaluering foretaget af skolen viste dog, at lærerne oplevede det som for lidt tid til at opnå reel bevægelse med høj puls.

“(…) der er for lidt bevægelse i det, der bliver for meget ”vi skal lige ind fra frikvarter”. Der bliver for mange overspringshandling og for lidt puls-tid”.
-Viceskoleleder.

På nuværende tidspunkt har skolen valgt at differentiere mellem den måde eleverne skal have gavn af den ekstra idræt. I 0.-1.klasse har eleverne fået to ekstra idrætstimer, som bruges på at arbejde med elevernes motorik, derudover har eleverne fået mere tid til den eksisterende idrætsundervisning, så mere af undervisningstiden går med idræt frem for transport til hallen og omklædning. I 2.-3. klasse har eleverne idræt to gange om ugen. I 4.-5. klasse konverteres den ekstra idræt til svømmeundervisning. I 6. klasse bruger de den ekstra idræt på at arbejde med flere af de teoretiske dimensioner af idrætsfaget.

Derudover er 6.klasseseleverne en del af Dansk Skoleidræts legepatrulje-koncept, hvorfor de også har fået tid i idrætsundervisningen til at forberede det de skal lave som legepatrulje.

“Så har 6. klasse en idrætsgang alene, hvor vi bruger tiden på både nogle af de lidt mere abstrakte idrætstime, som de kommer til at skulle bruge i udskoling... fordi springet når vi har almenidrætten fra 4. til 6. er stort i forhold til at snakke muskler, og hvad hedder det... de der undervisningsduge - spillehjulet og de der modeller” - Viceskoleleder.

Billede 5:
Mødested for skolens legepatrulje.

Foruden den ekstra tid til den ugentlige idrætsundervisning har skolen også valgt at implementere en månedlig idrætsdag, som idrætskoordinatorerne er ansvarlige for at etablere. Den øvrige idræt varetages af idrætslærere, mens motorikundervisningen varetages af pædagoger. Desuden har størstedelen af skolens medarbejdere deltaget i kompetenceforløbene, så de, ifølge viceskolelederen, dels er blevet klædt bedre på til at varetage bevægelse i undervisningen, og dels er blevet en del af den idrætsidentitet, som skolen ønskede at profilere sig som.

DET KULTURELLE OG POLITISKE NIVEAU

Samarbejdet med kommunen

Ifølge skolens viceskoleleder har Aalborg kommune været en del involveret i skolens proces om at blive certificeret Idrætsskole, kommunen har blandt andet stillet en konsulent til rådighed, som har fungeret som bindeled mellem både DIF og VIA i forhold til at videregive skolens oplevelser. Viceskolelederen fortæller derudover, at kommunen har muliggjort, at skolen har kunne sende samtlige af deres medarbejdere på kompetenceforløb, da kommunen i den forbindelse kunne bistå med undervisning af skolens elever.

“Så der forlader vi jo alle sammen skolen i to til tre hverdage og i de hverdage, der skal der jo været et program, og det tilrettelægger ham fra kommunen. Så faktisk tre forskellige idrætsdage, hvor vi bare sender vores klasser ind, og så har han planlagt tre idrætsdage for dem.” - Viceskoleleder.

Foruden det meget konkrete samarbejde har kommunen også fungeret som sparringpartner i forhold til at dele erfaringer fra andre af kommunens Idrætsskoler.

TORNHØJSKOLEN, 9220 AALBORG ØST

Elevtal	264 fra 0.-9. klasse
Team Danmark talentklasser	Nej
Antal ugentlige idrætslektioner	5
Antal idrætskoordinatorer	Ingen på nuværende tidspunkt, da skolen skal lukke og lægges sammen med en anden skole.
Certificerings- og re-certificeringsår	2020 og 2023
Interviewpersoner	Indskolingsleder

Baggrunden for at blive Idrætsskole

Tornhøjsskolen blev certificeret Idrætsskole i år 2020, efter de i en længere årrække har beskæftiget sig med idræt og bevægelse som skolekoncept. I følge skolelederen har skolen siden 2015 arbejdet med idræt og bevægelse mere eller mindre organiseret som et led i at løfte skolens elever, der ifølge indskolingslederen ligger lavt socioøkonomisk.

“Så da jeg bliver ansat i 2015, der er man faktisk i gang med at sige, vi vil noget bevægelse med børn, og der var indført et bevægelsesbånd, men ikke så organiseret. Det blev sådan lidt tilfældigt, og det blev meget stikbold.” - Indskolingsleder.

Skolens beslutning om at blive certificeret Idrætsskole hænger desuden sammen med deres erfaringer med, at idræt kan være et middel til at skabe inklusion særligt i forhold til de elever, der af forskellige årsager har behov for specialundervisning. Den nye praksis som certificeret Idrætsskole har således været forenelig med skolens gældende normer, værdier og tidligere erfaringer, hvilket ifølge skolelederen har betydet, at processen, med at blive certifice-

ret Idrætsskole, har været et naturligt næste skridt. Idrættens forankring i skolen har altså samtidig været årsag til at skolen ikke har implementeret en masse nye tiltag i forbindelse med, at de er blevet certificeret Idrætsskole.

“Jeg har tænkt meget over, hvad det er, vi har ændret, men ikke det store, tror jeg. Men vi har holdt fast i det koncept, fordi det var det, der levede op til at være certificeret. Altså vi fik selvfølgelig de der kurser, hvor konsulenten var her og lavede kompetenceudvikling for alle medarbejdere. Det var sådan lidt genopfriskning, fordi det havde man da vi var breddeidrætsskole, der var det bare DGI, der kørte det.” - Indskolingsleder.

DET INTRAPERSONELLE NIVEAU

Oplevede fordele og synlige virkninger

Selvom skolen ikke har gennemgået markante forandringer i forbindelse med deres certificering, peger skolens leder alligevel på en række tiltag, som har haft en synlig virkning for både skolen, idrætslærerne og eleverne.

Et af de tiltag skolen har etableret, er foreningsdage, hvor skolen i samarbejde med en lokal idrætsforening introducerer eleverne for en række fritidsaktiviteter. Målet med foreningsdagene er dels at give eleverne nogle gode oplevelser med idræt og dels at invitere flere elever ind i foreningslivet i deres fritid, hvilket ifølge skolelederen til en vis grad er lykket. Som et led i certificeringen har skolen deltaget i et kompetenceforløb, der ifølge skolelederen har medført, at skolens lærere har fået flere kompetencer til at indtænke bevægelse i deres undervisning.

"Vi fandt ud af, hvad en elastik kunne bruges til i forhold til geometriske former eller til at træne tabeller og så videre - så tværfagligheden i det, det tror jeg var en øjenåbner, og der var lige pludselig mange lærer, der havde brug for sådan en elastik" - Indskolingsleder.

For det andet beskriver skolelederen arbejdet med den røde tråd, som en væsentlig faktor for at skolens idrætslærer har opnået ejerskab i konceptet. Hun oplever særligt at processen med at udarbejde den røde tråd har haft betydning for at skabe bevidsthed og sammenhæng mellem den idræt eleverne møder gennem indskoling til udskoling. Hun peger dog på, at det for nye idrætslærer kan være en større udfordring at opnå ejerskab, eftersom de ikke har været med i udviklingsprocessen. Selvom skolens leder oplever flere positive effekter ved at have meget idræt og bevægelse, ærgre hun sig også over, at der ikke viser sig endnu flere effekter. Hun påpeger at skolens elever har vænnet sig til at have meget idræt og derfor ikke oplever den ekstra idræt som noget særligt.

"Jeg synes, det er træls at erkende, at det ikke har haft den største effekt. Fordi det blev lige pludselig en selvfølge, at det er jo sådan det er. De kender faktisk ikke til andet, men vi har mange børn, som elsker alt det der bevægelse. Vi har mange børn, som

synes, at de der idrætsdage, det er jo det bedste."
- Indskolingsleder.

Samtidig er det relevant at påpege, at den tydelige overensstemmelse mellem skolens tidligere og nuværende idrætsprofil indirekte kan være årsag til, at de positive resultater kan være vanskelige at få øje på, eftersom skolen kun i mindre grad har ændret praksis.

DET INTERPERSONELLE

Idrætskoordinatorens rolle og samspil med lederen

Skolen har i sin tid som Idrætsskole haft flere forskellige idrætskoordinatore, der sammen med indskolingslederen har haft ansvaret for at indkalde til og afholde idrætsudvalgsmøder, koordinere idrætsrelateret aktiviteter samt inspirere kollegaer i forhold til nye emner på idrætsområdet. På idrætsudvalgsmøderne har det desuden både været koordinatoren og indskolingslederens rolle, at italesætte og minde kollegaer om, hvor langt de bør være kommet i den røde tråd. Koordinatoren har, ifølge lederen, fået afsat hvad der svarer til en times forberedelse om ugen. Det er ifølge lederen ikke meget tid, hvorfor det, ifølge hende, er afgørende at både leder og koordinator har en særlig lyst og interesse for konceptet, hvis implementeringen af Idrætsskolekonceptet skal lykkes.

"Det skal være lysten, der driver værket, og det betyder alt at få nogle medarbejdere med på det. Jeg har ikke haft én medarbejder, som har været den ildsjæl, der kunne have båret det alene, men jeg har nogle medarbejdere, der sammen med mig, kan sige "det her, det er bare rigtig godt". Vi skal have den sidste idrætsdag afviklet nu her. Jamen, vi kigger bare på hinanden, og så har vi tusind idéer til, hvad vi skal gøre for at få en god dag." - Indskolingsleder.

DET ORGANISATORISKE NIVEAU

De fysiske rammer

Skolelederen oplever at skolen har nogle faciliteter, som er ideelle for en Idrætsskole.

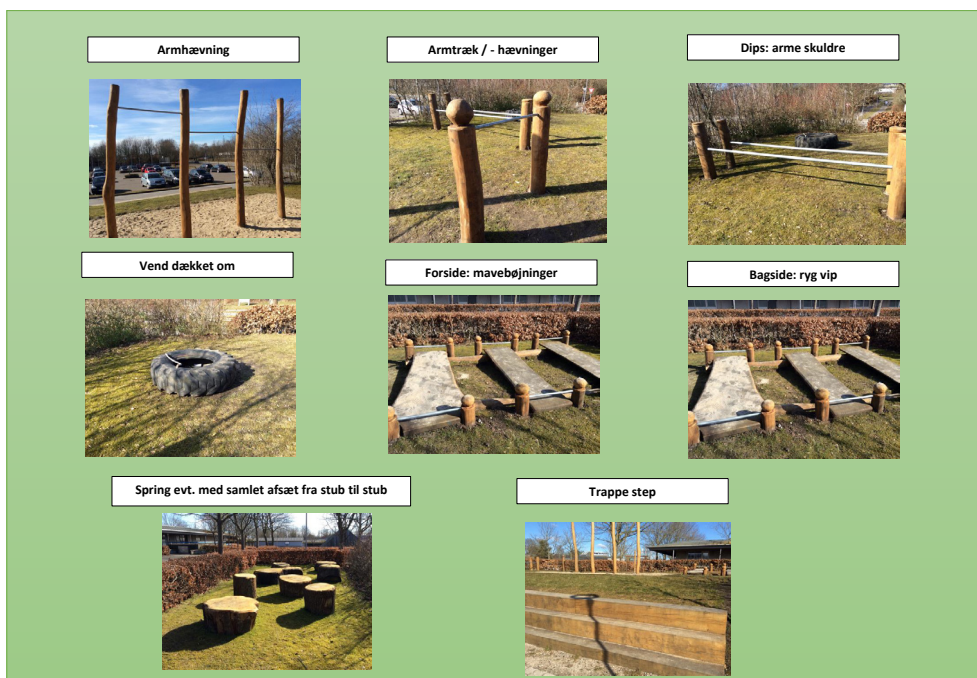
“For det første har vi en hal og der forinden har vi en stor gymnastiksal, og bagved har vi et danselokale, og så har vi udefaciliteter, som er de bedste i Aalborg Kommune.” - Indskolingsleder.

I 2015 fik skolen etableret en række nye udeområde i forbindelse med, at de blev breddeidrætsskole. De fik blandt andet etableret et udendørs fitnessområde, et parkouranlæg og en løbe-forhindringsbane, hvor eleverne kan løbe i tørvej.

I forbindelse med Idrætsskolecertificeringen fik skolen dannet et område til o-løb, men har ellers ikke etableret nye faciliteter. Ifølge skolelederen bliver alle faciliteterne jævnlgt brugt af eleverne.

Strukturering af idrætstimer

På Tornhøjskolen har eleverne i gennemsnit 5 idrætstimer om ugen, hvoraf de fire er skemalagte som idræt to gange to lektioner om ugen. Derudover er skolen gået fra at have et dagligt bevægelsesbånd til at have en månedlig fagdag, hvor et af skolens undervisningsfag, på skift, er udgangspunkt for bevægelsesaktiviteter.

Billede 6:

Udendørs fitness på Tornhøjskolen.

“Det kunne være natur og teknologi, der var emnet den dag, så det vil sige, så skulle man ud at lave noget bevægelsesaktiviteter i det fag, og næste gang så var det historie. Og så var det dansk, så var det matematik - så man tematiserede idrætsdagene”.
- Indskolingsleder.

Desuden har skolen i en årrække afholdt to foreningsdage i løbet af et skoleår, én for eleverne i 1.-3. klasse og én for eleverne i 4.-7. klasse, hvor eleverne bliver præsenteret for forskellige foreningsidrætter. Til at varetage den ekstra idrætsundervisning prioriterer skolen uddannede idrætslærer samt pædagoger, der kan støtte de elever, som har udfordringer med at deltage i undervisningen. På de omtalte fagdage er det lærerne fra de forskellige undervisningsfag, der er ansvarlige for at indtænke bevægelsesaktiviteter. I forøget på at øge bevægelsesmængden i undervisningsfagene generelt har skolen desuden valgt at inddrage nogle af skolens ældste elever i rollen som bevægelsescoach. Skolen har i den forbindelse haft en konsulent udefra til at afholde en række kurser for eleverne, hvorefter elevernes opgave, i samspil med en lærer, har været at planlægge hvornår der skal indgå bevægelse i undervisningen og hvilken type bevægelsesaktivitet, der skal foregå. Det har ifølge indskolingslederen givet eleverne mere ejerskab i forhold til at engagere sig i bevægelse i undervisningen.

DET KULTURELLE OG POLITISKE NIVEAU

Samarbejdet med kommunen

Tornhøjsskolen og Aalborg kommune har et tæt samarbejde i forhold til den idrætsrelateret dagsorden, som skolen har beskæftiget sig med siden 2015. Repræsentanter fra skolen har ad flere omgange deltaget i en række initiativer på idrætsområdet på baggrund af kommunens opfordring, herunder netværksmøder med andre skole, der også beskæftiger sig med idræt. Derudover har skolen benyttet

et “bevægelsesbarometer”¹, som er udviklet af kommunen. Barometeret er blevet brugt på møder i skolens idrætsfagudvalg til at vurdere og evaluere deres arbejde med den røde tråd i idrætsundervisningen.

Fremtiden for Tornhøjsskolen

Fra skoleåret 2024/2025 vil Tornhøjsskolen ikke længere fungere som Idrætsskole. Det skyldes beslutningen om at samle Herningvej Skole og Tornhøjsskolen til en ny skole i den nuværende Herningvej Skoles lokaler. Beslutningen om sammenlægning er truffet kommunalt. På trods af den kommunale beslutning er der også andre forhold, som ifølge skolens leder gør det vanskeligt at fortsætte som Idrætsskole, når de to skoler fusioneres. For det første bliver skolens idrætsfaciliteter forringet samtidig med, at der naturligt vil komme et pres på idrætsskolerne når flere elever skal have mere idræt. For det andet har indskolingslederen svært ved at se, hvordan Idrætsskolekonceptet helt lavpraktisk kan hænge sammen med den nye folkeskoleaftale, hvor skoledagen generelt bliver forkortet, hvor der fjernes 90 timers idræt fra overbygningen, og hvor den understøttende undervisning forsvinder. Alligevel har skolens leder et ønske om, at de på den nye skole vil finde plads til mere bevægelse.

“Vi er ikke helt færdige med at organisere det endnu, men vi giver ikke slip på bevægelse. Vi ved, hvor vigtigt det er, vi kender til det positive ved at arbejde med bevægelse, så det vil vi holde fast i. Men jeg vil også sige, at hele det her samarbejde, det kører efter en model, hvor vi er tovholdere på foreningssamarbejdet, så den næste foreningsdag er planlagt, og det bliver i september. Så vi vil have alt den idræt vi overhovedet kan, og der vil også være idrætsdage.”
- Indskolingsleder.

1. Link til bevægelsesbarometeret: <https://emu.dk/grundskole/dansk/bevaegelse/bevaegelsesbarometeret>

SØNDERBROSKOLEN, 9000 AALBORG

Elevtal	519 fra 0.-10. klasse
Team Danmark talentklasser	Ja
Antal ugentlige idrætslektioner	6
Antal idrætskoordinatorer	2
Certificerings- og re-certificeringsår	2020 og 2023
Interviewpersoner	Skoleleder og én idrætskoordinator

Billede 7:
Idrætsskolecertificering på Sønderbroskolen.

Baggrunden for at blive Idrætsskole

Skolelederen refererer til fortællinger om hvilke overvejelser, der lå bag beslutningen om at blive certificeret Idrætsskole. Han peger på, at grundstenene var lagt i og med, at skolen allerede i 2010 fik en bevægelsesprofil og senere hen fik Team Danmark talentklasser. Yderligere ligger skolen i en del af byen, hvor der bor mange tosprogede elever, og i tillæg skabte skolereformen i 2014 nogle muligheder med den understøttende undervisning. Han udtrykker det bl.a. således:

"Det her det vil vi, fordi vi tror på, rent pædagogisk, at børn lærer bedre ved at bevæge sig. Beslutningen er også taget, fordi man er i det område, man er, og fordi børnene dybest set også på det tidspunkt var inaktive og ikke kom hjem og blev rørt i fritidsdelen."
- Skoleleder.

Kombinationen af at kunne bygge ovenpå eksisterende bevægelsesmæssige tiltag, et bevægelseslæringssyn samt en elevgruppe med udfordringer ift. deres fysiske aktivitetsniveau og en politisk beslutning om understøttende undervisning, gjorde altså at skolen besluttede at blive Idrætsskole.

DET INTRAPERSONELLE NIVEAU

Oplevede fordele og synlige virkninger

Skolelederen fortæller, hvordan skolen har åbnet sig for det omkringliggende nærmiljø, når det handler om idræt og bevægelse:

"Vi får mange henvendelser, fordi der er mange, der gerne vil os. Det betyder at vi ikke har behov for at søge ud." - Skoleleder.

Han uddyber yderligere, at de mange samarbejdsflader skaber liv og positiv opmærksomhed på skolen. Han fremhæver også, hvordan det at have en profil skaber retning og identitet og hjælper både nuværende og kommende medarbejdere til at enten vælge Sønderboskolen fra eller til.

"Vi som folkeskole kan hurtigt blive meget mainstream forstået på den måde, at vi ligner hinanden. Og når man så endelig får en profil, så får man også den type medarbejder, man gerne vil have, fordi vi udelukker nogen eller de udelukker sig selv, fordi de ikke ønsker at være en del af det (...) så er det langt bedre, når man kan sige. Jamen hvis jeg er idrætslærer, så kan jeg søge ned på Sønderboskolen, fordi de vil faktisk gerne have det her." - Skoleleder.

Skolelederen peger også helt konkret på, at elevtallet har været stigende over en årrække selv, når man fratrækker eleverne fra talentklasserne, og han fortæller følgende om deres rekrutteringsindsats:

"Vi er faktisk ude og sælge varen ude i børnehaverne og siger, at hvis I kommer ned til os, så er der 6 timers bevægelse om ugen - skemalagt. Vi fortæller også, at man møder mange forskellige kulturer, men der er også bevægelse i undervisningen." - Skoleleder.

Han uddyber yderligere, at den indsats har båret frugt for i skoleåret 24/25 er begge børnehaveklasser

fyldt op, hvilket giver en større stabilitet ift. antallet af medarbejdere, fordi risikoen for at skulle slå klasserne sammen på sigt minimeres. Skolelederen fortæller ligeledes om skolens trivselsundersøgelse:

"Vores trivselsundersøgelser viser, at børnene er langt mere glade for at gå i skole her, end de er på naboskolerne i Aalborg Kommune. Jeg tror, vi ligger på det, der hedder 93% i tilfredshed – også blandt forældrene." - Skoleleder.

Han er dog klar over, at det ikke alene skyldes, at de er Idrætsskole, men han lægger alligevel vægt på, at børnene er glade for at gå i skole, og han tror på, at hvis skolen lod eleverne sidde mere stille, så ville det resultere i en dårligere trivsel. En betragtning som bakkes op af koordinatoren. Skolelederen vurderer, at det vil være svært at øge tilfredsheden i trivselsundersøgelsen, men understreger, at det er en succes, at de har formået at holde det høje niveau, særligt i en tid, hvor flere børn og unge mistrives.

Oplevelsen af kompetenceudviklingsforløbet

Idrætskoordinatoren omtaler den fælles kompetenceudvikling således:

"Jamen det her med, at vi var så mange, der oplevede det samme, så det samme, hørte det samme, så vi kunne både tage det med tilbage til skolen og videreudvikle på tingene, og vi kan jo gøre det den dag i dag også. (...) Jamen, man bliver sådan helt høj stadigvæk, når man tænker tilbage på det, fordi det er altså noget alle burde opleve - at få den her forståelse af tingene." - Idrætskoordinator.

Det er et udtryk for, at kompetenceudviklingsforløbet har været betydningsfuldt for idrætslærerne og pædagogerne, og det har bidraget til en oplevelse af at være en samlet og styrket idrætsfaggruppe. Idrætskoordinatoren fremhæver særligt udviklingen

af Sønderboskolens "blå tråd" som værende værdifuld. De valgte at kalde det for blå tråd, fordi den blå farve indgår i skolens logo, men også for at skille sig ud fra så mange andre fag, der har røde tråde. En opgave som faggruppen fik stillet som et led i kompetenceudviklingen. Han fortæller følgende om udviklingsprocessen:

"Og så satte vi os simpelthen i små teams. Altså indskoling, mellemtrin og udskoling. Og så arbejdede vi simpelthen igennem ud fra spørgsmål som: Hvad er vores fokusområde? Hvilke dele af Fælles Mål er koblet til det? Hvilke læringsmål skal vi have inden for de forskellige emner? Og hvordan kan vi så tilrettelægge noget undervisning med temaer og didaktiske overvejelser? Og så selve det praktiske forløb. Og vi gjorde det egentlig som sådan en guideline. Det er ikke et facit. Det er ikke en resultatliste, man skal ind og kigge på. Det er mere en guideline, hvor du kan finde gode idéer til, hvad du kan arbejde med, når du for eksempel har 4. årgang." - Idrætsskoleordinator.

Billede 8:
Skolens logo.

De har altså udviklet deres blå tråd med udgangspunkt i de klassetrin, som de underviser på, hvor nogle centrale spørgsmål har rammesat deres arbejde. Samtidig har de haft som princip, at deres blå tråd skal være inspirerende guidelines og ikke en opskrift. Idrætsskolekoordinatoren begrundet det med, at de i faggruppen gør tingene forskelligt, og at der skal være plads til individuel fortolkning, så den blå tråd ikke føles som en spændetrøje, men den skal dog sikre, at de områder, der arbejdes med på tværs af årgange, indgår i en fælles vision for faget. Koordinator fortæller, at den største udfordring ved udviklingsarbejdet var at få formuleret deres blå tråd på skrift på baggrund af deres fælles faglige drøftelser. Han følger op med at beskrive, hvad deres blå tråd bidrager til:

"Det har givet en bredere forståelse af, at når vi overleverer eleverne fra fx 3. til 4. klasse. Hvad har idrætslærerne på mellemtiden så en forventning om, at eleverne kan (...) Så vi fik jo sådan en bred forståelse af, hvad er det egentlig eleverne de skal igennem fremfor bare lige at kigge på sin egen årsplan for årgangen. Så på den måde, så fik man den her brede uddannelsesforståelse for, hvad eleverne skal igennem." - Idrætsskoleordinator.

Idrætsskolekoordinatoren fremhæver, at overleveringen på tværs af klassetrin er blevet skærpet, og at deres blå tråd fungerer som en forventningsafstemning blandt idrætslærerne. Ligeledes har de fået øjnene op for, hvad eleverne skal arbejde med hen over et helt skoleliv. Idrætsskolekoordinatoren fortæller, at de i dagligdagen ikke bruger deres blå tråd. Det er primært i forberedelsesugerne og i arbejdet med årsplaner, at de anvender den, samt når de får nyansatte idrætslærere:

"Når der så kommer nye folk ind, gør vi selvfølgelig opmærksom på, at vi har en blå tråd, så man ikke

kommer ind som indskolingslærer og tænker, at jeg kan rigtig godt lide fodbold, så jeg kører fodbold i 20 ud af 40 uger. Jamen så kan man lige prikke og fortælle, at vi har faktisk den her plan, vi rigtig gerne vil have, at der bliver overholdt, så vi når alle fagområder igennem på de forskellige årgange.” - Idrætskoordinator.

På den måde fungerer deres blå tråd også som en kvalitetssikring og en måde at byde nye kollegaer velkommen.

DET INTERPERSONELLE NIVEAU

Idrætskoordinatorens rolle

De er to koordinators, som har forskellige ansvarsområder. Den interviewede koordinators opgaver kredser om at tjekke op på og indkøbe rekvisitter, være i dialog med ledelsen ift. forskellige logistiske og skematekniske udfordringer samt at viderebringe ny inspiration fra VIA eller Dansk Skoleidræt til kollegaer og at udarbejde dagsordener til fagteam-

smøder. Den anden koordinator, som er pædagog, har det primære ansvar for deres årshjul. Det handler om at få booket aftaler med det omkringliggende foreningsliv fx deltagelse i Skole-OL, ishockeyskole, badmintonskole m.m. Koordinatoren fortæller, at de to har fælles svømmeundervisning sammen, hvilket giver dem fælles tid og dermed mulighed for at koordinere på gå-turen til svømmehallen. Det uformelle møde har stor værdi for de to koordinators, fordi de "slipper for" at booke hinanden til møder fra tid til anden.

Samspeilet mellem leder og idrætskoordinator

Idrætskoordinatoren ligger vægt på vigtigheden af at være to til at løse koordinatoropgaverne og ligeledes at ledelsen er inddraget, hvilket bl.a. kommer til udtryk ved, at en afdelingsleder er deltagende på alle deres fagteammøder og bidrager med sparring og løsninger på udfordringer, da han selv er uddannet idrætslærer.

Billede 9:

Løbebane fra fortov og ind i skolegården.

Skolelederen fortæller, hvordan de to koordinatore har været omgivet af organisatorisk turbulens i form af et ledelsesskift, men at de alligevel har formået at gennemføre re-certificeringen. Det er ifølge skolelederen et tegn på styrke og dedikation. Skolelederen udtrykker et ønske om at få sat sig mere ind i, hvad koordinatorene arbejder med.

DET ORGANISATORISKE NIVEAU

Fysiske rammer

De mange bevægelsestimer giver et pres på skolens fysiske rammer. Sønderbro skolen har to idrætssale, som er fuldt udnyttet af 0. til 4. årgang. Fra 5. årgang til 9. årgang har eleverne idrætsundervisning og ATK-timer i en hal knap en 1 km. fra skolen. Idrætskoordinatoren fortæller yderligere, at deres udendørs græsareal er blevet reduceret i og med, at der blev etableret en børnehave. Skolelederen understreger, at bevægelsestimerne er de første, der bliver skema-lagt og tilføjer yderligere:

"Så jo, det skaber udfordringer. Også mere end jeg troede, inden jeg startede på skolen. Og det kan jo blive en begrænsning. Altså man kan jo virkelig rykke ind i nogle problemer." - Skoleleder.

Skolelederens bekymring om presset på de idrætslige faciliteter skal også ses i lyset af, at skolens elevtal er vokset støt hen over en årrække. Så kombinationen af elevtilgang og seks ugentlige bevægelsestimer udfordrer skemaet og faciliteterne. Idrætskoordinatoren giver til gengæld udtryk for, at de facilitetsmæssige udfordringer også kan være frugtbare, fordi de "tvinger" dem til at søge ud i lokalområdet og besøge idrætsforeninger i andre faciliteter som Gigantium og Street Mekka.

Strukturering af idrætstimer

Skolelederen fortæller, at alle eleverne på Sønderbro skolen har seks bevægelsestimer om ugen fordelt på

to timer til idrætsundervisning og fire timer dedikeret til Aldersrelateret TræningsKoncept (ATK)². De seks timer er struktureret på forskellig vis af skemamæssige årsager. De fleste årgange har tre blokke af to timer, hvorimod eleverne på 8. årgang har tre timers idrætsundervisning i streg og tre timers ATK. Eleverne fra talentklasserne har morgentræning i deres klub to gange to timer om ugen, og derfor har de "kun" to timers idrætsundervisning derudover, og på den måde har de i alt seks bevægelsestimer om ugen. Skolelederen fortæller også, at de har taget en beslutning om, at det i indskolingen er idrætslærere, der gennemfører idrætsundervisning og at AKT-timerne varetages i et samarbejde mellem idrætslærere og pædagoger. På mellemtrinnet og i udskolingen er det udelukkende idrætslærere, der står for både idrætsundervisning og ATK.

Idrætskoordinatoren udtrykker at de primært bruger ATK-timerne som ekstra idrætsundervisning, hvilket giver eleverne mulighed for at fordybe sig i indholdet, som de arbejder med. Ligeledes giver det idrætslærerne mulighed for i højere grad at undervisningsdifferentiere og udfordre eleverne på det niveau, hvor de er. Skolelederen fortæller, hvordan den tidligere ledelse har opstillet nogle rammer for ATK-delen, men han giver også udtryk for, at de ikke bliver fulgt:

"Men man kan altid være kritisk og stille spørgsmålet, er det så det, der bliver fulgt nu? eller er der kommet så mange nye ind, at det måske siver lidt mere ud og kommer til at ligne mere idrætsundervisning, end det der oprindeligt er tiltænkt (...) Altså, vi skal i dag træne børnene langt mere i fællesskab, end vi skulle tidligere, og der kunne jeg måske godt tænke mig, at ATK bliver genopfundet på en eller anden måde." - Skoleleder.

2. Link til ATK: <https://www.teamdanmark.dk/talent/atk>

Idrætskoordinatoren og skolelederen er på sin vis enige om, hvad der foregår i ATK-delen, men skolelederen udtrykker også et ønske om at gentænke ATK-timerne med henblik på at få et større fokus på, at eleverne lærer at indgå i (bevægelses)fællesskaber.

DET KULTURELLE OG POLITISKE NIVEAU

Sønderbroskolen som Idrætsskole i fremtiden

Skolelederen udtrykker en bekymring for, hvorvidt de kan fortsætte med at være Idrætsskole med de rammer, der er i den nye folkeskoleaftale:

"Jeg kan godt i mit stille sind tænke lidt, at hvis vi skal være et bæredygtigt produkt, som også er attraktive, og jeg melder ud, at man på Sønderbro-skolen går 4 lektioner mere i skole om ugen end på naboskolen, så kan det godt være, at mit produkt kommer til at se lidt skidt ud. Omvendt må man selvfølgelig ikke ryge med i den og så ligesom sige, jamen så skal vi skrue timetallet helt ned for at få kunder i boksen." - Skoleleder.

Skolelederen beskriver det dilemma, som han står i, hvor de på den ene side gerne vil profilere sig med at være Idrætsskole og på den måde være attraktive. Og på den anden side, så vil de også gerne være attraktive fremadrettet ift. længden på skoledagen. Skolelederen har imidlertid gjort sig nogle indledende overvejelser om, hvordan det kan løses.

"Jeg tror bare på, at hvis man tænker lidt praktisk og lidt klogt her. Så kan man begynde at kigge på en hybridmodel, hvor man droppede ATK-delen, og så lagde man den over som et bånd lige, når de har fri. Så kunne vi kalde det obligatorisk, og så gik man direkte over til DUS, fordi jeg tror på, at DUS også kan noget med det her." - Skoleleder.

Skolelederen ser altså en idé i at flytte nogle af ATK-timerne over i DUS (Det Udvidede Skolesamarbejde også kaldet SFO i andre kommuner) og så have obligatorisk bevægelse der. I forlængelse af ovenstående citat argumenterer skolelederen også for, at størstedelen af eleverne har brug for bevægelsesdelen, og at det særligt er vigtigt at få oparbejdet en kultur i indskoling og mellemtrinnet, så eleverne efterspørger bevægelse i udskoling.

NYMARKSSKOLEN, 4200 SLAGELSE

Elevtal	592 fra 0.-9. klasse
Team Danmark talentklasser	Ja
Antal ugentlige idrætslektioner	5
Antal idrætskoordinatorer	1
Certificerings- og re-certificeringsår	2020 og 2022
Interviewpersoner	Skoleleder og idrætskoordinator

Baggrunden for at blive Idrætsskole

Nymarksskolen blev Idrætsskole som et led i at gøre skolen mere attraktiv, fordi de på daværende tidspunkt havde et ry som "ghettoskole", hvor forældrene i skoledistriktet valgte andre skoler. I et samarbejde med den kommunale forvaltning fik skolen i skoleåret 2014/2015 talentklasser og i forlængelse heraf valgte skolen i skoleåret 2019/2020 at blive Idrætsskole med henblik på at styrke deres idrætsprofil yderligere. Skolelederen begrundet valget ud fra tre dimensioner. Først og fremmest for at styrke elevernes sundhed, da skolebørnsundersøgelsen viser, at for mange børn i kommunen er inaktive og overvægtige. Dernæst for at styrke læringsmiljøerne, fordi de tror på, at børnene bliver mere læringsparate af at bevæge sig. Slutteligt for at hjælpe eleverne til at blive mere aktive i foreningslivet og derigennem blive en del af stærke fællesskaber.

DET INTRAPERSONELLE NIVEAU

Oplevede fordele og synlige virkninger

Skolelederen fortæller, hvordan elevtallet er steget.

"Vi er gået fra at være en skole, hvor der var cirka 18-20 elever på 2 Klasser til, at vi nu tæller med tre

klasser og har 25 elever i klasserne. Så tilgangen af elever er nærmest fordoblet, og det er fordi vi rekrutterer flere elever fra vores skoledistrikt, hvilket også var vores målsætning. Vi skal ikke ud at konkurrere med de andre skoler, men vi tiltrækker flere til vores skoledistrikt, som tidligere søgt til andre skoler eller privatskoler." - Skoleleder.

Han fortsætter og fortæller, hvordan skolens fortælling har ændret sig fra, at Nymarksskolen var et sted man gik af nød, til at der er forældre, som bosætter sig i den del af byen, fordi det er i Nymarksskolens distrikt. Det har haft betydning for elevsammensætningen, hvilket har været overvejende positivt for læringsmiljøet. Han uddyber yderligere:

"Vi har taget tre lektioners understøttende undervisning og konverteret dem til idræt, men hvad får det af konsekvenser? Det har vi talt med lærerne om – altså hvad er deres oplevelse af det? Der er ikke nogen videnskabelig undersøgelse bag det, men lærernes oplevelse er, at de får lov til at undervise op til 3-5 minutter mere i løbet af hver lektion. Og hvis jeg så summerer det op over en hel dag og sammenligner med de antal minutter, som vi har investeret i

idræt, så er det faktisk blevet til mere undervisning, fordi eleverne er mere læringsparate.” - Skoleleder.

Den ekstra idræt bliver altså brugt som middel til at arbejde med elevernes læringsparathed, og så er lærernes oplevelse, at de får mere fokuseret undervisningstid end tidligere, og derfor vurderer skolelederen, at det er en god investering at have idræt frem for ”normal” understøttende undervisning. Han fortæller yderligere, at deres trivselsmålinger indtil skoleåret 23/24 har været støt stigende ift. både social og faglig trivsel samt at elevernes karaktergennemsnit er steget med 0,4 procentpoint. Skolelederen fortæller også, at det at blive Idrætsskole er omfattende skoleudvikling, hvilket kommer til udtryk på forskellig vis. Det er en tilvænningsproces for medarbejderne og i nogle tilfælde en så stor tilvænnning, at nogle vælger at søge væk fra skolen. Omvendt giver skolelederen udtryk for, at de rekrutterer nogle andre lærerprofiler, og at søgningen er stor og får fylde til ansættelsessamtaler med spørgsmål som:

”Hvordan tilgår du undervisningen? Hvordan bruger du bevægelse i undervisningen? Hvad tænker du om at have 5 idrætstimer? Hvordan vil du samarbejde med kollegaer om det? Hvordan tilrettelægger du idrætsundervisningen? Hvordan organiserer du undervisningen, så alle elever er i gang? - Skoleleder.

Koordinatoren fortæller, at idrætsfaggruppens fælles arbejde med at udvikle en rød tråd, har været vigtig, fordi de har haft tid sammen på en helt anden måde end de har haft i dagligdagen.

”Jeg tror, noget af det vi blev kloge på var faktiske det her med begrebsafklaring i, hvad vi kalder tingene. Jeg kan huske, vi snakkede om sådan noget om man kaldte det en kolbøtte eller en forlæns rulle eller altså kært barn har mange navne.

Men hvis man ikke kalder det det samme, og så er det klart, at det bliver svært for eleverne at forstå.” - Idrætskoordinator.

Det er altså et tydeligt udtryk for, at udviklingen af den røde tråd har givet anledning til faglige drøftelser og diskussioner, hvilket har bidraget til at etablere et fælles fagligt sprog. Han fortæller også, hvordan udviklingsarbejdet har bidraget til en større indsigt i idrætsfaget som helhed, så de idrætslærere, der primært underviser i udskolingen, har fået øjnene op for, hvad der foregår i indskolingen og omvendt. Og han lægger vægt på, at det at der har været en facilitator udefra til at ”styre slagets” gang har gjort, at de i idrætslærergruppen har kunne fokusere på indholdet. Han peger dog også på, at det var svært at finde en god balance mellem ikke at skrive for meget, så det bliver uoverskueligt, men samtidig også skrive nok, og formulere det i et sprog, så de idrætslærere, der ikke nødvendigvis har ”hjemmebane” inden for et område også kan omsætte det til konkret undervisning. Koordinatoren udtrykker også nogle udfordringer i anvendelsen af den røde tråd på længere sigt.

”Men når man ikke får genbesøgt den, så får man egentlig ikke kigget på den kvalitet, der egentlig ligger i den (...) Og når man ikke gør det, så bliver det mere sådan ens egen fornemmelse for tingene.” - Idrætskoordinator.

Han tilføjer yderligere, at de har haft relativ stor udskiftning i idrætslærergruppen, hvilket gør det udfordrende at holde hinanden op på de aftaler, der er nedfældet i deres røde tråd. På Nymarkskolen har de mellem fire og fem idrætsfagmøder om året og i den forbindelse fortæller koordinatoren at opfølgning på den røde tråd kunne være et punkt på dagsordenen, men at det også er et prioriteringsspørgsmål ift. til de 90 minutter, som de har til rådighed.

"Det er jo ikke meget tid i forhold til både at nå lidt lige-nu-og-her-opgaver eller kommende opgaver. Fx hvad kan vi forvente af den kommende periode? Om det så er stor eller mindre ting. Hvis vi så også skal nå noget som egentlig grundlæggende er paraplyen for vores idrætsfag – altså vores røde tråd. Hvis vi skal ned i det, evaluere det og samle op, så skal du bruge mere end 45 minutter. Der er syv indholdsområder, og der er en fra 1.-9. klasse, så er der ikke tid nok. Så kan man jo tage et par områder i år. Næste år kan man så tage de næste, og inden vi ser os om, så er du to år fremme i tiden, og så har du skiftet 5 kollegaer." - Idrætskoordinator.

Prioriteringen af tiden på de fælles møder kan være svær, fordi der på en ene side kan opstå akutte ting, som skal drøftes og handles på, og på den anden side er der også behov for at se lidt frem i skoleåret og koordinere det. Samtidig ligger den røde tråd også som skolens fundament for idrætsfaget, men koordinatoren har svært ved at overskue, hvordan faggruppen kan sætte den røde tråd i spil på en meningsfuld måde, fordi det vil tage lang tid, og der er udskiftning i idrætslærergruppen. Han reflekterer dog videre over, at det kunne være en mulighed at arbejde videre med deres røde tråd i løbet af forberedelsesugerne op til og efter sommerferien.

DET INTERPERSONELLE NIVEAU

Idrætskoordinatorens rolle

Koordinatoren har opgaver på forskellige niveauer. På et lavpraktisk plan aftaler han og koordinerer forløb med idrætsforeninger, men han står også for at udvikle større tiltag på skolen. Her fremhæver han fx, at han har været med til at implementere Fit First på 1. til 3. årgang. Han er også skolens ansigt udadtil og deltager i et kommunalt bevægelsesnetværk, hvor de på tværs af skoler deler erfaringer og sparrer med hinanden. På Nymarkskolen har de tidligere været flere koordinators til at løfte opgaverne, hvilket har

sine klare fordele ifølge den nuværende koordinator.

"Og tilbage til dengang hvor vi var en gruppe. Jamen, så havde man også forskellige vinkler. Altså man kommer med hver sit perspektiv på tingene. Altså der var nogen, som havde været i lærerfaget i nogle år inden, hvor jeg var relativt ny. Jeg kunne så byde ind med noget erfaring og viden fra det videnskabelige fra mit studie, og de kom med noget praksiserfaring, og på den måde var vi gode til at spille hinanden gode." - Idrætskoordinator.

Koordinatoren ligger vægt på, at forskellige perspektiver og kompetencer i en koordinatorgruppe styrker kvaliteten i de opgaver, som skal løses og løfter gruppens arbejde som helhed. I sit nuværende virke som den eneste koordinator efterlyser han den sparring, som der var tidligere.

"Altså det her med at man hele tiden kan holde hinanden til ilden. Og hvad er det for nogle ting, vi prøver at gøre? Hvad er det for nogle ting, der giver mening. Altså se hinanden i øjnene og stoppe op og spørge, hvad er det egentlig, vi gerne vil, og hvad gør vi godt i forvejen?" - Idrætskoordinator.

Koordinatoren fortæller desuden, at det at være i en gruppe også forpligter på en anden måde, så man i højere grad får samlet op på tiltag.

Samspillet mellem leder og idrætskoordinator

Skolelederen fortæller, at han har udstukket en budgetramme ift. indkøb af materialer og rekvisitter. Han blander sig ikke i hvad, der bliver indkøbt, og udtrykker stor tillid til koordinatoren til at varetage den opgave. Yderligere fortæller skolelederen, at han har møde med koordinatoren én gang om måneden, hvor de drøfter forskellige tiltag fx behov for efteruddannelse, støtte til kollegaer ift. bevægelse i undervisningen, og udfordringer med elever.

DET ORGANISATORISKE NIVEAU

Fysiske rammer

Nymarksskolen har også pres på deres idrætsfaciliteter, hvilket betyder, at eleverne fra 4. klasse og opefter har idrætsundervisning i en nærliggende idrætshal. Skolelederen fortæller, hvordan skolen gennem nogle indsatser fik 3 millioner kroner til fri afbenyttelse. Skolebestyrelsen skulle så beslutte, hvad midlerne skulle bruges på:

"Og så sagde bestyrelsen: Hvordan investerer vi dem i forhold til, at vi er en Idrætsskole? Vi synes I skal skaffe bedre faciliteter i pauserne. Så Bestyrelsen, som også har en økonomisk ramme, var med til at sige, det skal bruges på bedre faciliteter til bevægelse og understøtte, at vi også har et fysisk udtryk af, at vi er en Idrætsskole." - Skoleleder.

Billede 10:

Etablering af udendørs bevægelsesmiljøer på skolen.

Det er altså et tydeligt udtryk for at skolebestyrelsen prioriterer ud fra at de er en Idrætsskole. Idrætsskolekoordinatoren fortæller, at de har fået hængt skærme op i hallen og forskellige idrætsdidaktiske modeller. Udendørs har de også fået hængt skilte op med legebeskrivelser.

Strukturering af idrætstimer

På Nymarksskolen har eleverne fem timers idræt om ugen og de er struktureret således, at der er to lektioner med "normal" idrætsundervisning, som er bundet op på idrætsfaciliteter, to lektioner med "foreningsidræt", hvor eleverne har forløb ude i idrætsforeningerne, og den sidste lektion adskiller sig fra de andre ved, at det er en idrætstime, der ikke kræver omklædning.

Billede 11:

Skilt med legebeskrivelse.

Skolelederen fortæller, at de har prioriteret, at det hovedsageligt er uddannede idrætslærere, som varetager de fem lektioners idræt. Koordinatoren fortæller, at det fungerer godt med "foreningsidræt", og at den eneste udfordring er, at det nogle gange kan være svært at få booket forløb med idrætsforeningerne.

DET KULTURELLE OG POLITISKE NIVEAU

Nymarkskolens fremtid som Idrætsskole

Ud over de fem ugentlige lektions idræt, har eleverne også hele idrætsfagdage og ligeledes fortæller skolelederen om, hvordan de forsøger at have idræt og bevægelse inkorporeret i de fælles arrangementer, der er på skolen.

"Så danser vi Nymarkdansen eller opvarmningsdansen til motionsdagen, så vi tager bevægelse ind i fællesarrangementer hele tiden. Næste år lægger vi fra land med, at den første skoledag efter sommerferien og den første skoledag efter jul bliver en kombineret bevægelses- og idrætsdag og så en trivselsdag. Sådan så vi lægger det fast ind, så alle vores traditioner er der bevægelse og idræt pløjet ned i." - Skoleleder.

På den måde gennemsyrrer idræt og bevægelse elevernes skoledag på forskellige måder på et strukturelt plan. Skolelederen fortæller følgende om fremtiden for Nymarkskolen som Idrætsskole:

"Jeg præsenterede KL's syn på folkeskoleaftalen for bestyrelsen i går aftes, og de initiativer vi påtænker at gennemføre i det kommende skoleår. Bestyrelsen besluttede, at eleverne skal gå i skole så få timer som muligt, og at vi stadigvæk skal være en Idrætsskole. Og så spurgte jeg bestyrelsen, hvad der var vigtigst? Så blev det til, at vi skal stadigvæk være en Idrætsskole, og eleverne skal gå i skole, så få lektioner som muligt." - Skoleleder.

Ud fra ovenstående ses det, at skolebestyrelsen beslutter at prioritere at være Idrætsskole over at have en så kort skoledag som muligt. I forlængelse af ovenstående pointerer skolelederen dog også, at der er en række ubekendte faktorer, som kan have betydning for, hvad der kan lade sig gøre, men han understreger følgende:

"... men bestyrelsen og jeg er meget klar på, at vi skal gå meget langt for at beholde Idrætsskolens dyder og rammer, hvilket man ikke kan med to timer om ugen." - Skoleleder.

Billede 12:
På gensynsskilt.

VERMELEV SKOLE, 4241 VERMELEV

Elevtal	512 fra 0.-9. klasse
Team Danmark talentklasser	Nej
Antal ugentlige idrætslektioner	5
Antal idrætskoordinatorer	1
Certificerings- og re-certificeringsår	2021 og 2024
Interviewpersoner	Skoleleder og idrætskoordinator

Billede 13:
Det officielle idrætsskoleskilt, der hænger ved flere af skolens indgange.

Baggrunden for at blive Idrætsskole

Vermelev Skole blev certificeret Idrætsskole i år 2020, med et ønske om at skabe en mere afvekslende skoledag for eleverne. Derudover beskriver skolelederen, at et øget fokus på idræt og bevægelse er med til at understøtte skolens kerneopgave med læring og trivsel. Processen med at blive Idrætsskole sker på baggrund af skolelederens initiativ, der på daværende tidspunkt har været ansat som skoleleder i to år. Skolelederen har desuden en baggrund som idrætskonsulent i Slagelse Kommune, hvorfor Idrætsskolekonceptet, for ham, var en naturlig vej at gå i forhold til at profilere skolen.

“Processen startede med, at jeg havde en idé. Jeg var kendt her i kommunen, så for mig var det en oplagt idé. Så beslutningen om at blive Idrætsskole var ret meget mit ønske” - Skoleleder.

Skolelederen beskriver senere i interviewet, at en del af opstartsprocessen har handlet om at skabe ejerskab blandt skolens medarbejdere.

Det blev hurtigt til virkelighed, da en mindre gruppe af medarbejdere stemplede ind i konceptet og dermed var med til at drive konceptet frem.

DET INTRAPERSONELLE NIVEAU

Oplevede fordele og synlige virkninger

Skolens leder og idrætskoordinator peger begge på en række fordele ved at være Idrætsskole, både i forhold til skolens branding udadtil og men i særdeleshed internt på skolen.

“Det har givet os en tydelig profil. Det har givet os en fælles referenceramme. Det har givet vores elever en rigtig god og varieret skoledag. Rigtig god idrætsundervisning. Motivation og glæde.” - Skoleleder.

Både skolens leder og koordinator beskriver Vemmelv Skole, som et sted, hvor lærere og elever aktivt søger til. I følge skolelederen spiller deres idrætsprofil en vigtig rolle i den sammenhæng.

“Jeg oplever også at andre, som ikke nødvendigvis har den store idrætserfaring eller –kompetencer, italesætter det at vi har en profil, og at der sker noget aktivitet, idræt og bevægelse, synes de er fedt, og derfor søger de.” - Skoleleder.

Mange af de fordele, som både lederen og koordinatoren oplever internt på skolen skal ses i lyset af det kompetenceforløb, skolens medarbejdere har deltaget i for at blive certificeret Idrætsskole. Særligt udarbejdelsen af den røde tråd nævnes som en væsentlig faktor for, at kvaliteten i idrætsfaget er blevet højnet. I processen med at udvikle den røde tråd blev det tydeligt, at flere af skolens lærere, der underviser i idræt, ikke havde kompetencerne til at undervise i redskabsaktiviteter, der ellers er et bindende indholdsområde i idrætsfaget.

“Vi oplevede i hvert fald, at der var rigtig mange klasser, som aldrig havde redskabsgymnastik, fordi lærerne ikke kunne modtage.” - Idrætskoordinator.

I udviklingen af den røde tråd bliver det således tydeligt, at ikke alle af skolens idrætslærere dækker alle målene for idrætsfaget, hvilket gav anledning til at lærerne deltog i et kompetenceforløb, hvor der specifikt blev arbejdet med at løfte disse kompetencer. Ved at få indblik i hinandens idrætsundervisning har lærerne fået et større overblik over idrætsfagets indhold på tværs af årgangene, samtidig med at idrætslærerne i fællesskab har skabt et fagsprog for idrætsfaget. Til sammen har det betydet, at idrætslærerne kan føle sig mere kompetente som idrætslærere.

“Det var meget godt lige at få indblik i, hvad det egentlig er vi laver. Vi fik da også ligesom rusket lidt op i os selv. Der sker nogle gange det, at man vælger nogle ting, som man godt selv kan lide, eller som man ved fungerer. Så vi fik virkelig mod til at kaste os ud i noget nyt og noget lidt anderledes.” - Idrætskoordinator.

“Jeg synes helt klart at arbejdet med den røde tråd gav værdi i forhold til samhørigheden i personalet. Det at få skabt et fælles sprog - et fælles professionelt sprog omkring idrætsfaget, er noget af det, vi bliver opmærksom på. At vi er en del af noget større end bare vores egen klasse. Og at det faktisk var vigtigt for udskolingseleverne, at de havde fået kendskab til rulle og håndstand inden de kommer i udskoling. Så de der drøftelser var sindssygt vigtige, og jeg oplevede faktisk også, at de synes, det var fedt at få lov til at nørde i deres fag.” - Skoleleder.

Den øget fælles faglige identitet blandt idrætslærere, har ifølge skolens idrætskoordinator haft en positiv betydning for den måde eleverne forstår rammerne for faget.

"Der er ikke nogen tvivl om, at når vi lærere har det her samarbejde, så ved eleverne også at alle lærerne snakker sammen. Så er der ligesom en forventning om, at der er noget vi skal lære i 4. klasse og noget vi skal lære i 5.klasse osv. Det giver helt klart en forbedring af idrætsfaget, synes jeg." - Idrætskoordinator.

Det er således ikke uden betydning for elevernes opfattelse af faget, at deres lærer har et samarbejde på tværs af årgangene.

På trods af de mange oplevede fordel i forbindelse med udviklingen af den røde tråd, beskriver både skoleleder og koordinator, at det for idrætslærerne kan være svært at anvende den røde tråd som et værktøj, der kommer i spil løbende. En af årsagerne skyldes, at der er kommet nye idrætslærere, som ikke har været med under udviklingen, selvom nye idrætslærere bliver introduceret til den. Skolens leder udtrykker, at det er et af de områder, hvor han gerne ser, at de bliver bedre. Derudover påpeger han vigtigheden af, at de som fagteam bliver ved med at "tilsætte fond til gryden" og på den måde forbliver i en udviklingsproces med den røde tråd og derigennem idrætsfaget.

DET INTERPERSONELLE NIVEAU

Idrætskoordinatorens rolle og samspillet med lederen

På Vemmelev skole har de én idrætskoordinator, der ifølge skolelederen er valgt på baggrund af sine kompetencer og mange års erfaring med idrætsfaget samt hendes interesse og store lyst til at være en drivkraft i konceptet. Ifølge idrætskoordinatoren selv har det været naturligt at påtage sig rollen, da hun gennem sin tid som idrætslærer har været initiativtager og torvholder for mange idrætsrelateret arrangementer, og derudover er en del af kreds- og kommuneudvalget i Dansk Skoleidræt.

På Vemmelev Skole indebærer rollen som idrætskoordinator, at man har overblikket over faget og dermed også introducerer og vejleder nye idrætslærere til idrætsfaget. Derudover er koordinatoren med til at arrangere stævner og koordinere det, der er forbundet her med. Desuden er det koordinatorens rolle at afvikle 4-6 møder i idrætsfagudvalget om året. Koordinatoren beskriver, at hun i forbindelse med kompetenceudviklingsforløbene, i samarbejde med lederen, også har taget ansvaret for at samle op på det arbejde, lærerne har lavet som en del af kompetenceforløbet. Både leder og koordinator beskriver generelt et samarbejde, hvor de konstruktivt kan sparre med hinanden.

Billede 14:
Danmarks sejeste idrætslærer 2022.

Reaktioner fra kollegaer

Beslutningen om at blive Idrætsskole er ifølge skolens leder forbundet med forvirring og til dels modstand fra nogle af skolens medarbejdere. Skolelederen fortæller, hvordan han til en start har taget forgivet, at ikke alle anser idræt som noget, der har værdi i sig selv. Og at flere havde en forestilling om, at skolen skulle til at være en Idrætsskole med fokus på idrætstalenter.

"Noget af det, som overraskede mig rigtig meget, det var egentlig, hvor stor begrebsforvirring der var omkring begrebet idræt. Og der undervurderede jeg måske lidt, hvad det gjorde ved folk, som ikke havde en positiv idrætserfaring. Så der var rigtig mange snakke i medarbejdergruppen. Der var også stor modstand hos nogle, fordi de forbandt det med, at vi skulle være Idrætsskole med talentudvikling – noget elitært, og der var sågar nogle, der mente, at så var det nok bare en fodboldskole, vi skulle have eller sådan noget. Så det der med egentlig at bruge rigtig meget tid på at snakke konceptet igennem, var rigtig vigtigt." - Skoleleder.

Det har derfor, ifølge skolelederen, været vigtigt at holde fast i, at skolen skal være Idrætsskole, for at understøtte læring og trivsel.

"Læring og trivsel er vores kerneopgave, og det er også nemmere at forsvare, at vi omkonverterer nogle timer til mere idræts-understøttende-undervisning, fordi det er med til at understøtte læring og trivsel. Og det er der jo heldigvis også rigtig meget forskning der viser, så det har vi jo også kunne dykke ned i og snakke om." - Skoleleder.

Skolelederen peger dog i den forbindelse på en udfordring, da han oplever, at det er svært at måle, hvorvidt eleverne rent faktisk trives bedre. Han er dog ikke i tvivl om, at eleverne trives med den ekstra

idræt, da deres skoledag i så fald er blevet mere varieret. En måde hvorpå skolelederen alligevel forsøger at få et indblik i elevernes trivsel er ved at spørge ind til lærernes oplevelser, som en del af medarbejderudviklingssamtalerne.

"Altså så spørger jeg den enkelte medarbejder, "hvilken effekt tænker du, at vores idrætsprofil har?" og "har du selv viden om, hvordan idræt og bevægelse er med til at understøtte læring og trivsel?" osv. og det er jo også for ligesom at holde gryden i kog i forhold til en Kultur. Jeg oplever, at langt de fleste siger, at de oplever, at børnene for det første er super motiveret og for det andet kan mærke, at de er mere koncentreret. Det er jo ikke super forskningsagtigt, men det er jo en måde at stikke en finger i jorden." - Skoleleder.

DET ORGANISATORISKE NIVEAU

Fysiske rammer

På Vemmelev Skole oplever de ikke betydelige udfordringer i forhold til lokaler og faciliteter i forbindelse med at eleverne har fået flere idrætstimer. Skolens leder oplever at skolen generelt er privilegeret hvad angår de fysiske rammer, der både stiller hal, gymnastiksal, kunstgræsanlæg, boldbaner og en nærliggende skov til rådighed. Derfor har skolen heller ikke haft behov for at etablere nye fysiske rammer i forbindelse med, at de er blevet Idrætsskole. Dog har skolen valgt at opgradere skolegården med klatrestativer/fitnessstativer samt indkøbt en del nye rekvisitter, så lærerne kan tilgå forskellige grejbanke alt efter, om de har motorik eller Fit First³.

3. Link til FIT FIRST: <https://www.dif.dk/raadgivning-og-stoette/mere-idaet-i-folkeskolen/fit-first>

Billede 15:

Skolegården med det nyetablerede fitness-stativ.

Strukturering af idrætstimer

Alle klasser på Vemmelev Skole har fem lektioners idræt om ugen, dog er lektionerne organiseret på forskellige vis på tværs af årgangene. I indskolingen har de to traditionelle idrætstimer, mens de tre sidste lektioner enten bliver afsat til motorik eller Fit First. På mellemtrinnet har eleverne fire lektioners idræt, med undtagelse af ét af klassetrinnene, hvor eleverne i stedet har fire lektioners svømning, derudover har alle på mellemtrinnet en lektions "bevægelse", hvor idræt og bevægelse skal bruges som byggesten til at øge trivslen. I udskolingen har eleverne også ekstra idræt, mens de på 7.-8. årgang også har

et fællesfag, hvor de sammen har "fællesgymnastik". Formålet med faget er at bruge gymnastikken som en fælles ramme til at skabe samhørighed i et forpligtende fællesskab. Derudover skal eleverne vise, hvad de har lært til en opvisning, som vises for både skolens øvrige elever, deres forældre samt i den lokale gymnastikforening. Den almindelige idræt varetages på alle klassetrin af idrætslærere, mens motorikundervisninger i indskolingen primært varetages af pædagoger.

Som en del af den ekstra idrætsundervisning prioriterer skolen desuden at etablere samarbejder med idrætsforeninger i lokalområdet samt deltage i forskellige stævner og turneringer. I den forbindelse får eleverne fri fra andet undervisning, de skulle have haft den dag. Disse idrætsdage har dog ikke en fast skemaposition.

Selvom skolelederen grundlæggende er begejstret for den øget mængde af idræt og bevægelse, er det vigtigt for ham at påpege, at idræt ikke i sig selv er lig med trivsel. Derfor skal skolen ifølge ham blive ved med at tage stilling til, hvad det er idrætten bidrager med, når skolen afholder julesport eller andre mærkedage, hvor idrætten traditionen tro har været central.

"Det har længe været sådan, at vi bruger idræt, når vi skal dyrke forskellige traditioner, men vi skal huske at være nysgerrig på – hvorfor? Hvis vi ikke kan sige andet end "det plejer vi", så må vi udforske hvorfor. Når vi har noget vi kalder julesport, må vi spørge os selv, hvordan sikrer vi, at alle er med sådan en dag, så det ikke bare bliver fodbold. Så det har været vigtigt for mig, at vi hele tiden begrundet, hvorfor vi gør det, at vi hele tiden tænker, at vi er i en inkluderende skole, uanset om man har stor idrætserfaring eller ikke, så skal man føle sig som en del af fællesskabet og kunne have deltagelsesmuligheder." - Skoleleder.

DET KULTURELLE OG POLITISKE NIVEAU

Vemmeløv Skole som Idrætsskole i fremtiden

På baggrund af den nye folkeskoleaftale udtrykker skolelederen sin bekymring for, hvorvidt skolen kan fortsætte med at være certificeret Idrætsskole.

"Jeg ser det som en fuldstændig umulighed, at vi kan fortsætte... Altså fordi det er jo ikke bare det med de 90 timer. Det er sådan set også den understøttende undervisning. Så jeg kan simpelthen ikke se,

*hvordan vi kan få råd til at kunne tilbyde fem lektio-
ners idræt. Og det er jeg jo dybt frustreret over".*

- Skoleleder.

Skolelederen har svært ved at se, hvordan skolen skal kunne tilbyde den sammen mængde og kvalitet af idræt, når skoledagen bliver kortere.

"Det betyder jo, at vi ikke kan tilbyde så meget idræt. Vi kan ikke tilbyde de forskellige fagkombinationer, det vil sige, vi vil ikke kunne lave gymnastikopvisning. Vi vil ikke kunne arbejde med juniorinstruktøruddannelse. Vi vil ikke kunne arbejde med motorik osv. Så vi vil have almen idræt tilbage, og så kan vi selvfølgelig implementere bevægelse i den øvrige undervisning, og det vil jeg selvfølgelig gerne give et skud. Men jeg mener simpelthen, at det er en fesen og reducerede form for Idrætsskole." - Skoleleder.

Skolelederen håber derfor, at kravene til at blive certificeret Idrætsskole lempes, selvom han samtidig påpeger, at det kan risikere at blive en forringet Idrætsskole.

HEDEGÅRDSSKOLEN, 2750 BALLERUP

Elevtal	636 fra 0.-9. klasse
Team Danmark talentklasser	Ja
Antal ugentlige idrætslektioner	4
Antal idrætskoordinatorer	3
Certificerings- og re-certificeringsår	2022
Interviewpersoner	Én idrætskoordinator

Baggrunden for at blive Idrætsskole

I og med at det ikke var muligt at få et interview med en ledelsesrepræsentant fra skolen, har det ikke været muligt at spørge skoleledelsen om baggrunden for at blive Idrætsskole. Den interviewede idrætskoordinator er ny i den funktion og han blev først ansat imens certificering foregik, og derfor kender han ikke til baggrunden for at blive Idrætsskole. I interviewet med facilitatoren fra VIA University College giver hun udtryk for, at der fra skolens side var et ønske om at sætte fokus på idræt dels fordi den er beliggende i et område, hvor der er mange spændende idrætsfaciliteter og dels fordi den er beliggende i et udsat boligområde med mange børn, der ikke var foreningsaktive.

Oplevede fordele og synlige virkninger

Koordinatoren fortæller om, hvad der er sket efter at skolen er blevet Idrætsskole.

"Jeg har oplevet, at der har været en større tilslutning til, at idræt er et vigtigt fag. Og en større tilslutning til, at det er idrætslærerne, som skal have "idræt 2" for at tage idrætsfaget mere seriøst (...) Men generelt, når jeg kigger ud i skolegården i løbet af en

fritime, så synes jeg, at der er mere liv derude. Der er flere lærere ude og lave ting, hvor vi kan se, at de har "idræt 2-skabe" i hvert fald har hjulpet meget på det. - Idrætskoordinator.

I citatet giver koordinatoren udtryk for, at idrætsfaget bliver taget mere seriøst blandt kollegaerne, og i en anden sammenhæng i interviewet, fortæller han, at Idrætsskolekonceptet har fået en god modtagelse blandt de kollegaer, der ikke er idrætslærere. Citatet viser også, at de to ekstra idrætslektioner, som de kalder *idræt 2*, gør, at koordinatoren ser mere bevægelse og gang-i-den på skolens udearealer. Han følger op med at fortælle, at der er udviklet en idrætsdans på skolen, som klasserne er blevet bedt om at øve ud fra en video, som ligger på skolens drev. De danser den til forskellige skolearrangementer som motionsdagen, sidste dag inden jul og sidste skoledag og han oplever at den giver et helt særligt sammenhold på skolen.

DET INTERPERSONELLE NIVEAU

Ildrætskoordinatorens rolle

Den interviewede koordinator på Hedegårdsskolen underviser i udskoling og har halvanden færre undervisningslektioner om ugen, så han har tid til at udfylde rollen. I sin rolle som koordinator har han selv ytret ønske om at påtage sig opgaven med at få hængt fysiske genstande op på skolen, så den i højere grad ligner en Idrætsskole. Der er et idrætskoordinatorudvalg med tre koordinators på skolen, der repræsenterer hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling. De har skemalagte møder hver uge i 45 minutter og han fortæller, at rollen er ret åben for fortolkning. Opgaver spænder fra planlægning af idrætsopvisningsdage, etablering af skabe i hver afdeling med idrætsrekvisitter til *idræt 2-lektionerne* til opdatering af årshjul, opfølgning på afdelingsmøder og udsmykning af skolen med idrætsartefakter. Koordinatoren fortæller positivt om, at ledelsen som regel bakker op om de idéer, de har.

"Jeg synes generelt, så er der grønt lys til, hvis vi har nogle idéer også rent økonomisk, hvis der er noget, vi har brug for." - Idrætskoordinator.

Koordinatoren fortæller også, at koordinatorudvalget er stort set de samme, som også har idrætstilsyn, hvilket medvirker til forvirring om, hvad de skal bruges deres fælles tid på.

"Det burde jo ikke være sådan, fordi nogle gange, så sad vi og brugte idrætskoordinator-tid til at bestille ting hjem til hallen." - Idrætskoordinator.

Koordinatoren italesætter et behov for at adskille rollerne mellem at være koordinator og føre idrætstilsyn, så tilsynsopgaverne ikke overtager koordinator-møderne. Afgrænsningen kan være svær, når han som tidligere nævnt omtaler koordinatorrollen som værende åben for fortolkning. Udover koordinator-

udvalget og dem der fører idrætstilsyn, så er nogle af idrætsslærerne også organiseret i et idrætsfagudvalg. Koordinatoren fortæller, at udvalget har svære betingelser, fordi det ikke er alle idrætsslærerne, som har valgt at være en del af det.

DET ORGANISATORISKE NIVEAU

Fysiske rammer og strukturering af idrætstimer

Alle eleverne har fire lektioners idræt om ugen. To af lektionerne kaldes for *idræt 1*, som er bundet op på skolens idrætshal og er de obligatoriske idrætslektioner, og de to andre lektioner kaldes for idræt 2. Koordinatoren fortæller, at *idræt 2* lektionerne tidligere havde bevægelsestimer og blev varetaget af klasselærerne. Det opstod der nogle udfordringer ved.

"Klasselærerne var jo ikke altid idrætsslærere og de havde ikke altid lige idéerne eller bagagen til at gennemføre de forskellige aktiviteter." - Idrætskoordinator.

Koordinatoren uddyber yderligere, at efter de lektioner blev omdøbt til *idræt 2*, så er det primært idrætsslærere, der varetager undervisning, og det er besluttet, at de skal understøtte de obligatoriske idrætslektioner. Koordinatoren fortæller, at de to lektioner kan være struktureret forskelligt og reflekterer over fordele og ulemper forbundet med det.

"Man kan vælge at have 45 minutter på to forskellige tidspunkter eller vælge at samle dem. Jeg kan se fordele og ulemper i begge ting. Det kan blive meget langt, hvis man bare skal køre aktiviteter af med dem, så kan det blive meget langt i halvanden time, også fordi man ikke har et bad til rådighed bagefter. Det er jo en del af hallen, så den har man ikke til rådighed der. Der er nogle andre, der har idræt på det tidspunkt. Men hvis man gerne vil køre teori og så aktiviteter eller teori på en anden måde, så giver to lektioner i rap rigtig god mening." - Idrætskoordinator.

Der kan altså være forskellige årsager for valg af struktur for idræt 2 lektionerne. Og det er ifølge koordinatoren op til den enkelte idrætsslærer at beslutte strukturen.

Koordinatoren fortæller også, at skolen har én hal til rådighed, og at den skemamæssigt er fuldt belagt med idræt 1-lektioner og så er der ligeledes morgen-træning for talentklasseeleverne to gange to lektioner om ugen.

Det kulturelle og politiske niveau

Hedegårdsskolen som Idrætsskole i fremtiden

Koordinatoren udtrykker generelt en bekymring for, hvad der kommer til at ske med idrætsfaget og dermed også Hedegårdsskolen som Idrætsskole.

"Vi er ikke helt inde i de snakke endnu, men vi er bevidste om, at det er nogle snakke, vi skal have. Hvad er det, vi gerne vil have ud af det? Så nej, helt generelt har vi ikke haft de snakke endnu, men den kommer vi 100% til at have i løbet af næste år." - Idrætskoordinator.

Billede 16:
Hedegårdsskolens Idrætsskolediplom.

Billede 17:
Hedegårdsskolen i Ballerup.

SAMMENFATNING

Sammenfatningen er bygget op ud fra niveauerne i den socioøkologiske model. Under hvert niveau sammenfattes og sammenlignes de væsentligste analysefund på tværs af de syv Idrætsskoler. Med afsæt i sammenfatningen præsenteres en række anbefalinger.

Baggrunden for at blive Idrætsskole

Når vi ser på tværs af de syv skoler, spænder argumenterne for at blive Idrætsskole bredt. Alle skolerne tager dog udgangspunkt i at gøre noget for eleverne på forskellig vis. Og enkelte skoler har også fokus på skolens profil og ry. Det mest fremtrædende argument er at fremme elevernes læring. Dette fremhæves både som øget indlæring, styrkede læringsmiljøer, idræt som middel til læring, løfte de fagligt udfordrede elever og at børn lærer bedst i bevægelse. Dernæst fylder argumenter om at øge elevernes trivsel på fire af skolerne. Nørrevangskolen og Vemmelev Skole omtaler idræt som et middel til trivsel, mens Ulsted Skole argumenterer for at skabe bevægelsesglæde hos eleverne. Tornhøjsskolen ser trivselspotentialer, i at idræt kan anvendes til at skabe inklusion af elever, der af forskellige årsager har behov for specialundervisning.

Sønderboskolen argumenterer ud fra, at en række af eleverne er fysisk inaktive og dermed en væk-fra-logik, hvormed Nymarksskolen har en henimod-logik, da de gerne vil fremme elevernes sundhed. To forskellige måder at tale om det samme på. Nymarksskolen og Hedegårdsskolen begrundes også ud fra, at de gerne vil hjælpe eleverne ud i foreningslivet. Nørrevangskolen og Nymarksskolen har i øvrigt også

fokus på at ville forbedre skolens ry med henblik på at rekruttere flere elever. Ulsted Skole havde behov for at skille sig ud og være noget andet end "bare" en lille landsbyskole.

Det intrapersonelle niveau

Empirien viser helt overordnet, at de interviewede oplever en række fordele ved at være certificeret Idrætsskole, samtidig med at flere også beskriver elementer af konceptet, der har været forbundet med en række udfordringer. Et af de elementer, som ud fra empirien både har skabt stor værdi og mange udfordringer, er udviklingen af og arbejdet med den røde tråd.

Udviklingen af den røde tråd har for alle skolerne betydet, at idrætslærerne er blevet mere opmærksomme på de Fælles Mål, der er gældende i idrætsfaget på tværs af årgangene. Det har betydet, at idrætslærerne i højere grad er blevet bevidste om, hvordan de i fællesskab på skolen tilrettelægger en sammenhængende og progressiv idrætsundervisning, så der netop er tale om en rød tråd fra 0.-9. klasse. Arbejdet med den røde tråd beskrives samtidig som en anledning til at løfte idrætslærernes kompetencer, hvis der er områder af idrætsfaget, som de føler sig mindre kompetente til at undervise i. På Vemmelev Skole resulterede det fx i, at idrætslærerne deltog i et kompetenceløft inden for redskabsaktiviteter, eftersom flere af lærerne ikke havde tilstrækkelige modtagningskompetencer.

Dette kompetenceløft beskrives ikke alene som et løft af den enkelte idrætslærer, men i højere grad

som et løft af idrætsfaget, da det netop er medvirkende til, at eleverne nu møder indholdsområdet hen over flere klassetrin. Udviklingen af den røde tråd har på den måde været med til at styrke skolerne idrætsfaglige identitet, hvilket også viser sig ved, at idrætslærerne har fået et fælles fagligt sprog og en fælles faglig identitet.

Ser vi i stedet på nogle af de udfordringer som skolerne nævner i forbindelse med den røde tråd, er der særligt to ting, der viser sig. De fleste af skolerne nævner, at de sjældent eller aldrig har genbesøgt det skriftlige arbejde med den røde tråd efter afslutningen på kompetenceforløbet. Der er dog delte meninger om, hvorvidt det overhovedet er meningsfuldt at genbesøge den røde tråd. Særligt Nørrevangskolen og Ulsted Skole beskriver arbejdet med den røde tråd, som noget der potentielt kan tage tid fra at lave god idrætsundervisning. Det hænger blandt andet sammen med, at de to koordinators varetager en stor del af skolens idræstimer på tværs af flere årgange, hvorfor de giver udtryk for, at der naturligt vil opstå en rød tråd i deres undervisning. De to skoler beskriver derfor, at arbejdet med den røde tråd har mere karakter af rapportering og dokumentation fremfor at være et didaktisk værktøj.

Andre skoler ærgrer sig over, at de ikke får den røde tråd mere i spil i det daglige. Skolerne beskriver flere årsager til, hvorfor de oplever det som vanskeligt at arbejde videre med den røde tråd, fx at det er et arbejde, som kræver meget tid, hvilket netop er en knap ressource på møderne i idrætsfagteamet. En anden udfordring som skolerne pointerer, opstår i forbindelse med ansættelsen af nye idrætslærere. Skolerne oplever, at det både kan være vanskeligt for koordinatorene at sætte de nye idrætslærere ind i et relativt komplekst arbejde, som andre har fortaget, og at det derfor også er svært for de nye idrætslærere helt at stemple ind i. På trods af de mange ud-

fordringer har flere af skolerne gjort sig overvejelser om, hvordan de bedre kan inddrage den røde tråd i fremtiden. På Tornhøjsskolen benytter de fx det såkaldte "bevægelsesbarometer", som et værktøj til at evaluere, hvordan de lykkes med at følge den røde tråd, de har lagt. På den baggrund bliver det tydeligt, hvilke dele af deres undervisning, de skal give mere eller mindre opmærksomhed. På Nymarksskolen ser de et potentiale i at genbesøge den røde tråd i løbet af forberedelsesugerne, så de netop har tid til at gå i dybden. På Vemmelev Skole ønsker de også at blive bedre til at sætte den røde tråd i spil, og derfor påpeger skolelederen vigtigheden af, at den røde tråd ikke blot bliver et færdigt værktøj. I stedet skal det være et dynamisk værktøj, som lærerne løbende forbedrer og udvikler på, hvilket alt andet lige også gør værktøjet mere tilgængeligt for nye idrætslærere, da de således har indflydelse på indholdet. På Sønderbroskolen påpeger idrætskoordinatoren vigtigheden af, at den røde tråd italesættes og anvendes som en inspirerende guideline frem for en dikterende opskrift.

→ **ANBEFALING:** For at gevinsterne ved udarbejdelsen af den røde tråd bliver vedvarende, bør skolerne have fokus på, hvordan nye idrætslærere introduceres til konceptet, samt hvordan de opnår ejerskab. I den forbindelse er det relevant at ansøge arbejdet med den røde tråd, som en proces, der er under udvikling. En måde at sikre dette er ved at afsætte øremærket tid til netop det. Da arbejdet med den røde tråd kan være omfattende og derfor kræver tid til fordybelse, vil en anbefaling være, at skolerne afsætter tid til dette i deres forberedelsesuger, hvor idrætslærerne i forvejen arbejder med årsplanlægning.

De synlige virkninger, som skolerne forbinder med at være Idrætsskole, omhandler primært to parametre. For det første peger flere af skolerne på, at arbejdet

med at blive certificeret Idrætsskole har betydet, at deres ry udadtil har ændret sig til det positive. Det skyldes ikke mindst at skolerne har fået en tydelig skoleprofil, hvilket i flere tilfælde også har været medvirkende til at tiltrække både nye elever og lærere. For det andet nævner Nørrevangskolen og Ny-markskolen, at elevernes karaktergennemsnit er steget efter at de er blevet certificeret Idrætsskole. Der er dog også skoler, der udtrykker, at de ærgrer sig over, at den øget mængde af idræt ikke udmønter sig tydeligere i elevernes karakterer.

Udover skolernes numeriske resultater beskriver de også nogle virkninger, der i højere grad knytter sig til elevernes trivsel. Skolerne har generelt en oplevelse af, at eleverne trives med den øget mængde af idræt, og at eleverne oplever det som en selvfølge ved at gå i skole. Det betyder imidlertid også, at eleverne ikke i nævneværdig grad identificerer sig som idrætsskoleelever, hvilket tyder på at selve Idrætsskole certificeringen primært har betydning for skolens identitet udadtil. Det betyder dog ikke, at skolerne ikke oplever, at eleverne trives med den ekstra idræt. Særligt de mange fagdage og traditioner, der knytter sig til idræt, beskrives som noget eleverne værdsætter, hvilket også har været medvirkende til, at flere elever er startet til idræt i en af de lokale foreninger. Skolerne er på den måde lykkedes med at give flere elever et aktivt fritidsliv.

→ **ANBEFALING:** For at opnå de positive virkninger ved Idrætsskolekonceptet, tyder det på, at skolen har et vigtigt arbejde i at kommunikere og profilere skolen, særligt udadtil. Skolerne er generelt optaget af at skabe og fremvise synlige resultater, hvorfor skolerne bør overveje, hvilken målestok og systematik de anvender, når de ønsker at måle elevernes trivsel, ikke mindst fordi det netop er et af de parametre som skolerne ønsker at forbedre blandt eleverne.

Det interpersonelle niveau

Empirien viser, at samtlige af de interviewede ledere har fungeret som ildsjæle for Idrætsskolekonceptet. Det gælder i særdeleshed i opstartsfasen, hvor de blandt andet har haft til opgave at indføre skolens medarbejdere i beslutningen og årsagerne hertil. Skolelederne har forskellige oplevelser af, hvor stor denne opgave har været. På de skoler, hvor de har beskæftiget sig med idræt i flere år, før de blev certificeret, har det været en beslutning, som har passet ind i skolens øvrige profil og værdisæt, hvorfor de ikke har oplevet nogen synderlig modstand fra medarbejderne. Modsat ser det ud for de skoler, der ikke tidligere har beskæftiget sig med idræt på et organisatorisk niveau.

På Vemmelev Skole oplevede lederen at nogle af medarbejderne forbandt Idrætsskolekonceptet med talentudvikling og eliteidræt, mens andre ledere beskriver medarbejdernes frustration som et udtryk for en usikkerhed rettet mod at skulle ændre sin egen undervisningspraksis. Skolelederne beskriver i den sammenhæng vigtigheden af at være tydelige i kommunikationen omkring, hvad formålet er med den ekstra idræt, og hvilken rolle de forskellige medarbejdere spiller i denne sammenhæng.

Idrætskoordinatorerne er på samtlige skoler valgt til rollen på baggrund af deres særligt store engagement for idrætsfaget, hvilket gør dem til et vigtigt bindeled mellem skolens ledelse og de øvrige medarbejdere på skolen. Generelt viser empirien, at idrætskoordinatoren spiller en afgørende rolle i både bevaringen og udviklingen af Idrætsskolekonceptet. Det bliver særligt tydeligt på Ulsted Skole, hvor det netop er idrætskoordinatorernes utilfredshed med arbejdet omkring den røde tråd, som bliver én af årsagerne til, at skolen ikke længere kan se sig selv som Idrætsskole. Modsat ser det ud til, at implementeringen er vellykket på de skoler, hvor idrætskoor-

dinatorerne føler et stort ejerskab til konceptet. Empirien viser desuden, at muligheden for at indgå i et kollegialt fællesskab med andre idrætskoordinatorer internt på skolen har en positiv betydning for, at koordinatoren giver sig i kast med at udvikle idrætsfaget. Både Sønderbro skolen og Nymark skolen beskriver, hvordan fællesskabet har haft betydning for, at de har fået realiseret deres idéer, da fællesskabet har en forpligtende funktion.

Samspillet mellem leder og idrætskoordinator er et andet fællesskab, som er afgørende for, i hvilken grad idrætskoordinatorerne kan løfte deres opgaver. Idrætskoordinatorerne oplever generelt deres ledere som gode sparringspartnere, der både lytter til deres forslag og som deltager i diverse idrætsmøder. På den måde fremstår lederne som en form for fyrtårne, som koordinatoren kan gå til for sparring. Empirien viser helt overordnet, at koordinatoren trives med klare rammer for deres rolle, og at der bør skelnes mellem rollen som idrætslærer og -koordinator.

→ **ANBEFALING:** I det omfang det er muligt bør skolerne sammensætte et team af idrætskoordinatorer, da et fællesskab kan åbne muligheden for at nye idéer og tiltag opstår. Det betyder dog ikke, at koordinatoren nødvendigvis skal varetage den samme mængde og type af opgaver. Derudover er det vigtigt, at lederen kommunikerer åbent med de medarbejdere, som ikke har med idrætsfaget at gøre, så det tydeligt fremgår, hvad årsagen med den ekstra idræt er, herunder for at mindske risikoen for, at de øvrige faglærere oplever, at deres fag er mindre vigtigt. Sidst men ikke mindst bør skolelederne have for øje, at koordinatoren spiller en vigtig rolle i implementering af konceptet, hvorfor opgavernes omfang bør være i tråd med den tid de har stillet til rådighed, uagtet at koordinatoren brænder for sit arbejde og derfor gerne vil "løbe" lidt ekstra.

Det organisatoriske niveau

Analysen viser, at fire ud af de syv skoler har et øget pres på belægning af deres idrætsfaciliteter med de ekstra idrætslektioner. Skolerne finder dog løsninger ved at udvikle egne skematekniske modeller, der tager højde for skolens lokale facilitetsforhold. Det kan være differentielle løsninger, hvor nogle idrætslektioner er bundet op på idrætsfaglokaler, og andre ikke, hvor timerne gennemføres "ude i byen" hos idrætsforeninger, eller hvor de eksterne idrætsfaciliteter i nærområdet benyttes.

Vemmelev Skole, Ulsted Skole og Tornhøjsskolen giver udtryk for at være privilegerede, da de har flere forskellige både indendørs og udendørs rum, som de bruger til de ekstra idrætslektioner. Indholdet varierer også fra skole til skole, dog er de to obligatoriske idrætslektioner fælles for dem alle. I de resterende to til fire lektioner har skolerne udviklet lokale modeller, hvad angår lektionernes indhold, skemamæssig placering og bemanning. På indholdssiden kalder skolerne de ekstra lektioner for bevægelsesbånd med puls, fagdage, ATK, idrætsteori, motorik, fællesgymnastik, ekstra idræt, FIT FIRST eller foreningsidræt (hvor eleverne er på besøg hos lokale idrætsforeninger).

På enkelte skoler har de også forskellige modeller på tværs af forskellige årgange. Den skemamæssige placering af lektionerne i løbet af en uge varierer ligeledes fra skole til skole. Det viser sig som to lektioners blokke, enkeltstående lektioner, opsamling af lektioner til hele fagdage samt korte daglige bevægelsesbånd af en varighed på 25 minutter. De forskellige lektioner varetages af enten idrætslærere og/eller pædagoger. Skolerne har forskellige argumenter for hvem, der bør bemande hvilke lektioner alt efter hvad indholdet er, og hvilke klassetrin, det drejer sig om.

→ **ANBEFALING:** Skolerne bør løbende reflektere over, hvad formålet med de ekstra lektioners idræt skal være og derudfra justere indhold, skemamæssig placering og bemanding. Skolerne bør minde sig selv om, at det store arbejde med at få logistikken til at gå op, bærer frugt (i de fleste tilfælde) ift. glattere børn, stærkere læringsfællesskaber, brobygning til foreningslivet, tiltrækning af flere elever, forbedret skolenom-mé. Flere af de ekstra lektioners idræt er dedikeret til åben skolesamarbejde, hvilket i udgangspunktet er positivt, men skolerne bør også være opmærksomme på de kontekstuelle forskelle, der er mellem skoleidræt og foreningsidræt og idrætslærere og trænere, hvorfor skolerne i endnu højere grad bør gå i dialog med foreningerne om dette.

Det kulturelle og politiske niveau

Analysen viser, at skolelederne forholder sig forskelligt til deres fremtid som Idrætsskole, hvilket skal ses i lyset af den nye folkeskoleaftale fra 2024. Tornhøjsskolen og Ulsted Skole har allerede taget en beslutning om at stoppe med at være Idrætsskole – dog af forskellige årsager. Tornhøjsskolen står overfor en skolesammenlægning og tvivler på, at det kan lykkes at fusionere to skoler og samtidig bevare Idrætsskoleprofilen.

Skolelederen udtrykker også en generel skepsis over for Idrætsskolekonceptet inden for rammerne, der er udstukket fra politisk side, i den nye folkeskoleaftale. Ulsted Skole argumenterer ud fra, at Idrætsskolekonceptet ikke har virket efter hensigten, og det er svært at honorere de krav, som de skal leve op til i re-certificeringen, samt at de vil prioritere kortere skoledage som den nye folkeskoleaftale tillader. Skolelederen på Vemmelev Skole udtrykker det, som en umulighed at fortsætte som Idrætsskole, og er grundlæggende frustreret over det, da han tillæg-

ger det stor værdi at være Idrætsskole, men de har ikke taget nogen endelig beslutning endnu. På Nørrevangsskolen fortæller afdelingslederen, at de indtil videre fortsætter med fem lektioners idræt og dermed ønsker at forblive Idrætsskole.

Det gør sig ligeledes gældende for Nymarksskolen, hvor skolebestyrelsen har besluttet at fortsætte som Idrætsskole til trods for, at der er nogle usikkerheder omkring, hvad der kan lade sig gøre. Koordinatoren på Hedegårdsskolen ytrer bekymring for, hvordan de fortsat kan være Idrætsskole inden for rammerne af den nye folkeskoleaftale og understreger, at det er noget de skal have drøftet internt på skolen. Skolelederen på Sønderbroskolen er i tvivl om, hvorvidt de tør beholde de fire ekstra timers ATK, da der derved vil være en usikkerhed om det potentielt kan gå ud over elevtallet. Derfor er han begyndt at spekulere i, om det er muligt at lægge nogle af timerne over i deres DUS, så ATK bliver obligatorisk dér, efter skoletid.

Ovenstående er et udtryk for den dilemmafyldte situation, som skolerne står i, hvor de på den ene side gerne vil profilere sig med at være Idrætsskole, og dermed attraktive. Og på den anden side, så vil de også gerne være attraktive fremadrettet ift. længden på skoledagen. Grundlæggende opstår tvivlen om, hvad der er vigtigst for forældre og børn. En kortere skoledag eller en skoledag, der er længere end på andre skoler, men til gengæld er fyldt med idræt og bevægelse. Idrætsskoleprofilen, som skolelederne har vurderet som værende attraktivt, bliver nu truet af noget andet, som de formoder er mere attraktivt – nemlig en kortere skoledag. En kortere skoledag, der netop muliggøres ved at fjerne den understøttende undervisning, som Idrætsskolerne pt. anvender til ekstra idrætslektioner. Nogle af skolerne har allerede prioriteret og andre er endnu afventende. Det synes bemærkelsesværdigt, at skolereformen fra 2014, som ellers er udskældt for at binde skolerne

på hænder og fødder, rent faktisk giver skoler mulighed for at profilere sig som Idrætsskole med lokale frihedsgrader. Omvendt er ambitionen med den nye folkeskoleaftale at sætte skolerne fri, men frisættelsen besværliggør muligheden for at profilere sig som Idrætsskole med 4-6 lektioners idræt om ugen.

→ **ANBEFALING:** Idrætsskolerne bør grundigt overveje, hvilke muligheder der kan være inden for den nye folkeskoleaftale, for at forblive Idrætsskole. Kan det være en mulighed at flytte nogle af timerne over i SFO/DUS-delen? Eller kan de praktisk-musiske valgfag i udskolingens "betale" for nogle af de ekstra timers idræt? Ydermere bør Idrætsskolekonceptet overveje, hvorvidt opprioriteringen skal nedjusteres til færre lektioners idræt om ugen.

LITTERATUR

Andersen, I. (2013). Den skinbarlige virkelighed: vidensproduktion i samfundsvidenskaberne (5 ed.). Frederiksberg: Samfundslitteratur.

Braun, V., Clarke, V., & Weate, P. (2016). Using thematic analysis in sport and exercise research. In B. Smith & A. C. Sparkes (Eds.), Routledge handbook of qualitative research in sport and exercise. Routledge.

Bronfenbrenner, U. (1979). The ecology of human development: experiments by nature and design. Cambridge, Mass. London: Harvard University Press.

Børne- og Undervisningsministeriet, 2024: Aftale om folkeskolens kvalitetsprogram – frihed og fordybelse. Folkeskoleforligskredsen marts 2024. Tilgået d. 17.06.2024: <https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/aktuelt/pdf24/mar/240320-aftale-om-folkeskolens-kvalitetsprogram-%E2%80%93-frihed-og-fordybelse.pdf>

Kvale, S., & Brinkmann, S. (2009). Interview - en introduktion til et håndværk. København: Hans Reitzel.

Launsø, L. O., Rieper, O., & Olsen, L. (2011). Forskning om og med mennesker: forskningstyper og forskningsmetoder i samfundsforskning: Nyt Nordisk Forlag.

Ramian, K. (2007). Casestudiet i praksis. Aarhus: Academica.

Rogers, E. M. (2003). Diffusion of innovations (5 ed.). New York: Free Press. Spradley, J. P. (1980). Participant observation. South Melbourne: Wadsworth, Thomson Learning.

EVALUERING AF IDRÆTSSKOLER

Rapport udgivet af Forsknings- og
Implementeringscenter for Idræt,
bevægelse og Læring | 2024